

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Neoraimondia peruviana
(groeit o.a. bij Arequipa)

Foto: A. Buining

ISBN 0039-4467

64ste JAARGANG
No. 6
JUNI 1985

De cactusvegetatie rond de stad Arequipa

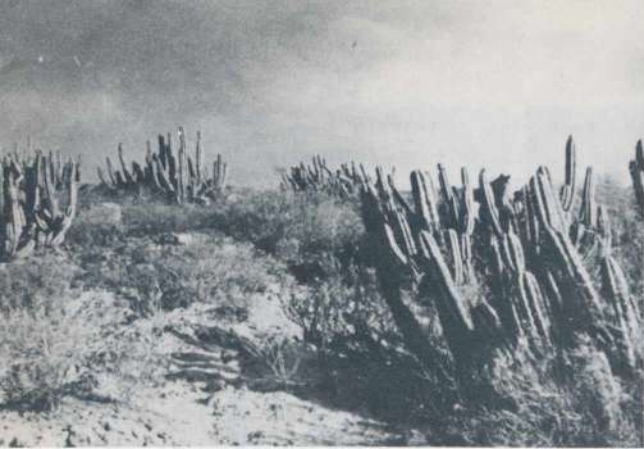
F. VANDENBROECK

Arequipa, ook genoemd "la ciudad blanca" (de witte stad), ligt in het zuidwesten van Peru en is de op één na grootste stad van het land. Ze ligt op 2800 m hoogte aan de westzijde van de westelijke Andesketen. Vanuit het oosten is zij te bereiken via passen die een stuk boven de 4000 m liggen. Zoals bekend is het gebied ten westen van de Andes in Peru en Noord-Chili uiterst dor en bestaat het voor een groot deel uit nevelwoestijn. Deze nevel (de bekende "garua") die o.a. veroorzaakt wordt door de koude Humboldtzeestroming, heeft hier zijn hoogtegrens tussen 800 en 1000 meter. Erboven, tot de grens van de zomerregens op zowat 3000 meter, liggen streken met een nagenoeg altijd blauwe hemel maar van een ongekeerde dorheid. Wanneer men Arequipa vanuit het westen, dus vanaf de kust, benadert, reist men door gebieden die nagenoeg volkomen ontgaan zijn van elke plantengroei. Binnen de garuagrens vindt men nog *Haageocereus*, *Loxanthocereus*, *Islaya* en *Tillandsia*'s; daarbuiten zijn er echter nog slechts zand, gips en rotsen die vaak de vreemdsoortigste pastelinten aannemen. Slechts zelden onderbreekt de groene vlek van een door irrigatie moeizaam in stand gehouden oase de eentonigheid.

Arequipa is in feite een oase-stad in een breed dal dat door irrigatie en zeer kortstondige zomerregens (in december en januari) groen wordt gehouden. De stad geniet van een heerlijk klimaat: meer dan driehonderd dagen zonneschijn per jaar, een frisse droge berglucht en temperaturen die niet te extreem worden (tussen 10 en 25°). Het water van de omringende sneeuwtoppen wordt oordeelkundig gekanaliseerd en maakt een bepaalde vorm van landbouw en veeteelt mogelijk. Het stadsbeeld wordt trouwens schitterend beheerst door de silhouetten der besneeuwde vulkanen Misti en Chachani. Zodra men echter de stad verlaat is het overal dorheid en verlatenheid die je tegemoet komen. Als plantenliefhebber kan men er evenwel merkwaardige planten vinden die in sommige gevallen endemisch zijn voor het gebied.

Een der interessantste cactusgeslachten die er voorkomen is uiteraard *Arequipa* Br. et R., zo genoemd omdat de planten oorspronkelijk in de nabije omgeving van de stad werden gevonden. De mooiste groeiplaatsen troffen wij aan op dorre, stenige hellingen nabij Bano de Jesus, een armoedige nederzetting aan de rand van de stad, waar de planten op het tijdstip van ons bezoek in volle bloei stonden. Het ging hier om de soort *Arequipa rettigii* (Quehl) Oehme. Het zijn grijzige, woest bedoornde planten, die vanaf de bodem spruitend kort zuilvormig (dikte 8 cm, lengte tot 40 cm) opgroeien en daarbij vaak half gaan liggen. De tot 7 cm lange, buisvormige, karmijnrode bloemen met zygomorfe bloemkroon verschijnen op de kop van de plant. De habitus van de verschillende planten op deze groeiplaats was tamelijk eenvormig. Merkbare verschillen doken slechts op wanneer men andere groeiplaatsen opzocht: de planten waren dan vaak meer gedrongen en/of voorzien van een meer robuuste bedooring.

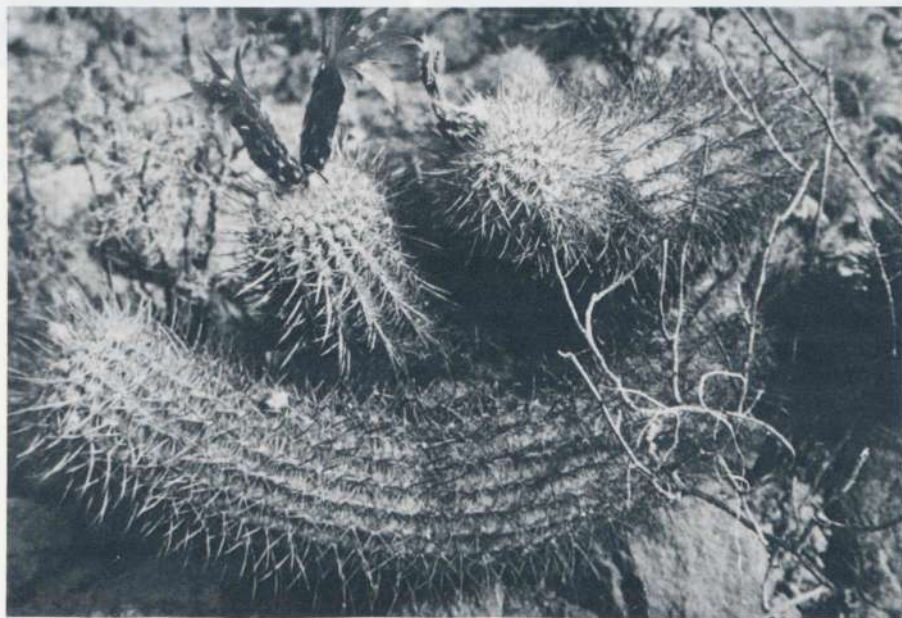
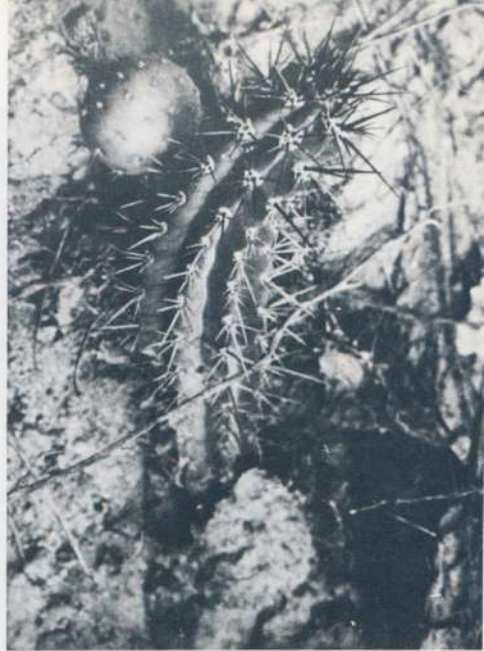
Backeberg onderscheidt binnen het geslacht *Arequipa* acht soorten, die door Ritter tot drie teruggebracht werden. Twee daarvan, *A. hempeliana* (Guerke) Oehme en *A. spinosissima* Ritt. komen niet in de omgeving van de stad Arequipa voor. Ritter neemt dus aan dat slechts één soort rond de stad zou voorkomen, namelijk de reeds vermelde *A. rettigii*. In 1956 werd door Rauh en Backeberg *A. erectocylindrica* beschreven die in hetzelfde gebied als *Arequipa rettigii* zou voorkomen. De planten worden beschreven als kor-

Massabestanden van *Coryocactus brevistylus*

Rechts: *Coryocactus aureus* met de
typische grote bolvormige vruchten

Foto's van de schrijver

Arequipa rettigii op de groeiplaats bij Bano de Jesus

ter zuilvormig, niet liggend maar rechtop groeiend en sterker bedoornd. Wij hebben op verschillende plaatsen zulke planten gezien. De vraag doet zich hier dan weer voor of het een aparte soort of variëteit betreft dan wel of het hier gaat om aan de standplaats aangepaste vormen van *A. rettigii*. Ritter erkent *A. erectocylindrica* zelfs niet als een vorm, Krainz geeft hem de status van variëteit. Men kan stellen dat de planten over het algemeen per standplaats een nogal afwijkende habitus vertonen, wat er op zou wijzen dat ze een relatief grote variatiebreedte bezitten, variatie die in hoofdzaak bepaald wordt door de omstandigheden van de standplaats.

Typische zygomorfe bloeiwijze van *Arequipa rettigii*

Browningia candelaris
Foto's van de schrijver

In de onmiddellijke omgeving van de boven vermelde groeiplaatsen bij Bano de Jesus troffen we mooie bestanden aan van *Corryocactus brevistylus* (K. Sch.) Br. et R. Deze frissgroene planten vertakken zich vanaf de bodem en bereiken ter plaatse een hoogte van zowat twee meter. *C. brevistylus* behoort tot de groter wordende *Corryocactus*-soorten en zijn verspreidingsgebied reikt tot in Noord-Chili. De kleinere soorten van deze plantengroep worden door sommige auteurs bij het geslacht *Erdisia* Br. et R. gerangschikt. *C. brevistylus* vertoont zes tot acht stompe ribben met grijsviltige areolen en lange, rechte, zwarte, later grijze doorns. Ook een kleine *Corryocactus*-soort groeide hier: *C. aureus* (Meyen) Hutch. (synoniem *Erdisia meyenii* Br. et R.). De planten waren op het tijdstip van ons bezoek duidelijk in rusttoestand. Deze korte, tot 12 cm lange, slanke zuiltjes waren allemaal bruinrood aangelopen. Sommige onder hen droegen indrukwekkende, bruine, bolvormige zaadbessen. Een eigenaardigheid van deze planten is dat ze onderaardse wortelstokken vormen waarlangs zij zich vegetatief kunnen voortplanten. Het vormen van wortelstokken of rhizomen is een bij vele plantenfamilies gewoon verschijnsel dat echter bij de Cactaceae heel uitzonderlijk is. Rauh meent dat de bovenaardse of zichtbare delen van de plant slechts een kort bestaan beschoren is; na de vruchtzetting zouden ze namelijk afsterven, terwijl in het volgende groeiseizoen vanuit de wortelstok nieuwe groene plantelichamen zouden ontstaan. Ritter vermeldt het bestaan van wortelstokken, doch geeft verder geen aanduidingen omtrent de levenscyclus van de plant. De uitgesproken bruinrode kleur van de bovenaardse plantelichamen na de vruchtzetting kan een aanwijzing zijn van een inzetend afstervingsproces. Noodzakelijk is dit echter niet daar de roodkleuring, veroorzaakt door anthocyaan, een kleurstof in de plantecellen die de blad-

groenkorrels tegen overmatig licht beschermt, bij succulenten in rust-toestand een veel voorkomend verschijnsel is. *C. aureus* bezit 7 of 8 uitgesproken ribben en stevige, donkergekleurde doorns, een tiental randdoorns en 1 à 2 lange middendoorns. De mooiste groeiplaatsen van deze plant vonden we bij Yura, een oase met thermische bronnen op 30 km van Arequipa.

Een bizarre verschijning is de in hogere zones (rond 3000 m) voorkomende *Browningia candelaris* (Meyen) Br. et R. Deze zuilcactus met zijn kale, rozetvormig uitgespreide of neerhangende armen en rolronde, ruw bedoornde stam vormt op de dorre bergflanken een zonderling silhouet. De afzonderlijke planten komen vaak nogal geïsoleerd voor: tussen twee individuen is veelal een grote afstand. De plant wordt in haar groei gekenmerkt door een opvallend dimorfisme. Tijdens het jeugd stadium groeit ze onvertakt op tot een 2 à 3 meter hoge, ruig bedoornde zuil, waarna opeens geen doorns meer gevormd worden. De plant groeit doornloos verder, waarbij enkel nog wat korte, borstelige haren gevormd worden en zij gaat zich rozetvormig vertakken. De doornloze leden vormen aldus het vruchtbare gedeelte van de plant en kunnen als zodanig vergeleken worden met het cephalium van een Melocactus dat, zoals bekend, ook slechts na het doorlopen van een jeugd stadium verschijnt. Rauh wijst erop dat deze vruchtbare leden zich noch laten bewortelen noch laten enten. De grillige groeiwijze van deze leden verklaart het werkelijk zonderling uiterlijk van deze planten: de rozetten bestaan inderdaad uit zowel neerhangende als schuin omhoog groeiende leden. Het verspreidingsgebied van deze soort strekt zich, naar het zuiden toe, tot de uiterst noordelijke gebieden van Chili uit. De planten zijn hier meer gedrongen en de stammen zijn opvallend dichter bedoornd. Vermoedelijk speelt het extremere klimaat in de Chileense gebieden hier een rol.

(slot volgt)

Van Akenstraat 66, 1850 Grimbergen

Mesembryanthemaceae (XLVII)

FRANS NOLTEE en ARIE DE GRAAF

75. *Mestoklema* N.E. Brown

(Afgeleid van *mestos* = vol en *klema* = takje; vol met kleine takjes.)

Dit kleine Mesem-geslacht omvat een 7-tal soorten die in grootte nogal variëren. Er zijn plantjes bij die niet hoger worden dan 5 cm, andere worden wel zo'n halve meter. De grote soorten groeien, zoals zovele struikmesems, uit tot tamelijk wilde bossen waaraan het snoeimes regelmatig te pas moet komen om ze in toom te houden en in een vorm te houden die het aanzien waard is. De kleinere soorten, waarvan *M. macrorhizum* de bekendste is, vormen al snel mooie, gedrongen dwergstruikjes. De bloei is, mede door de vertakte bloeiwijze, zeer uitbundig en in de bloeitijd is vooral *M. macrorhizum* overdekt met kleine witte bloempjes. Na de bloei blijven de bloeistengeltjes als harde steeltjes aan de plant achter. Dit is ook het geval met de korte takjes, na het afvallen der blaadjes. Zowel de achterblijvende bloeisteeltjes als de takjes verkleuren na enige tijd bleekgrijs. De talrijke, overstaande blaadjes zijn fijn papilleus, soms zwak behaard. Alle soorten hebben een stevige, verdikte hoofdwortel; het meest sprekend is dit bij *M. tuberosum*. Deze plant bezit, zoals de naam al doet vermoeden, duidelijke

De zaaddoos van *Mestoklema macrorhizum*, links gesloten, rechts open

Foto's: C. Bakelaar

wortelknollen. In de Oranje Vrijstaat is de plant bekend onder de naam "Donkie vijgie" omdat ezels de knollen met hun hoeven uit de grond krabben.

De vermeerdering geschiedt door zaaien of afstekken en dit levert geen enkel probleem op.

's Zomers kunnen de plantjes buiten gekweekt worden op een zonnig plekje in de tuin of op het balkon. Zelfs op een zonnige vensterbank kunnen fraaie exemplaren gekweekt worden. 's Winters dienen *Mestoklema*'s droog en koel gehouden te worden. Gezaaide planten kunnen reeds in het tweede jaar bloeien, al zal dat de eerste keer nog niet zó rijk zijn.

Zoals bekend komt verreweg het merendeel der *Mesems* uit Zuid-Afrika en Namibië. Zo ook de *Mestoklema*'s, die een groot verspreidingsgebied hebben in de Kaapprovincie, Oranje Vrijstaat en Namibië. *Mestoklema macrorhizum* vormt daarop echter een uitzondering. Deze soort is afkomstig van het eiland Réunion, een eiland behorend tot de Maskaren, een eilandengroepje dat ongeveer 750 km ten oosten van Madagascar in de Indische Oceaan ligt.

Behalve de twee reeds genoemde soorten zijn in dit geslacht nog 5 soorten begrepen. Zover ons bekend is wordt alleen ook nog wel eens zaad aangeboden van *M. arboriforme*. Dit is een grove, struikvormige plant met een boomachtig aanzien en zware wortelstokken. Bij dit opstel over *Mestoklema* deze keer geen afbeelding van een plant uit dit geslacht, doch een foto van de gesloten en geopende zaaddozen. Het zal u opgevallen zijn dat we wel meer afbeeldingen van de merkwaardige doosvruchten of capsules van *Mesembryanthemaceae* bij de artikelen plaatsten. Als men zich verdiept in de bouw van deze zaaddozen, ontdekt men steeds weer hoe "vernuftig" deze onderdelen van het voortplantingsmechanisme van de planten uit deze groep in elkaar zitten. De eerlijkheid gebiedt ons op te merken dat het een heel moeilijke materie is, waarvan nog lang niet alle geheimen bekend zijn. Interessant is het zeker en we willen u er graag zo nu en dan iets van laten zien.

Braziliaanse Melocactussen met een HU-nummer (X)

GEERT EERKENS

HU 446

Deze soort is beschreven als *Melocactus securituberculatus* Buin. & Bred. in Cact. Succ. J. (US) 1976, p. 38-41. Het is een moeilijk te kweken plant, die bij mij helaas verloren is gegaan. Een plant met korte gebogen dorens en een opvallende, vreemde groene kleur. Habitat in de omgeving van luid op een geïsoleerde standplaats in zuidwest Bahia.

HU 450

Melocactus axiniphorus Buin. & Bred. is gepubliceerd in Succulenta 1976, p. 194-197. De naam slaat op de sterk bijlvormige verhoging tussen de areolen. De soort vertoont veel overeenkomst met *M. concinnus* HU 214. De planten worden echter veel groter, de bloemen, vruchten en zaden zijn eveneens verschillend. Habitat bij Vitoria de Conquista, Bahia op 1000-1200 m hoogte, samengroeiend met *M. conoideus*.

HU 456

Deze soort werd beschreven als *Melocactus warasii* Pereira & Bueneker in Bradea 1977, p. 213-214 met nog een afbeelding en tekening op p. 215. Een Duitse vertaling geeft Braun in K.u.a.S. 1983 p. 158.

Het is een blauwe plant met donkere sterk gebogen bedoorning. De planten kunnen wel 50 cm hoog worden bij een diameter van ruim 20 cm! En dan nog een cephalium dat ook nog eens een 30 cm lang kan worden. Aanvankelijk dacht men met een reuzevorm van *M. azureus* te maken te hebben, vandaar ook de nog wel voorkomende naam *M. azureus* var. *giganteus*. De bloemen, vruchten en zaden van deze zelfsteriele soort verschillen echter van *M. azureus*. Habitat bij Bom Jesus de Lapa, Bahia.

Deze *Melocactus warasii* kan hier en daar ook voorkomen onder nummer W 28, welk nummer echter ook gebruikt werd voor een *Discocactus*. Bradea is het bulletin van het Herbarium Bradeanum, Rio de Janeiro, waarin een enkele maal ook een cactus wordt beschreven.

HU 463

Een niet beschreven soort. Het zijn kleine, donkergroene planten met korte, kromme, 2 cm lange dorens, zwart van kleur. Oudere dorens zijn donkergrijs. De bloem is intens rood. Een goede soort, die vaak verward wordt met *M. zehntneri*. Habitat in het noordelijke deel van de Chapada de Diamantina, Minas Gerais op een hoogte van 950 m, alwaar hij samengroeit met *Micranthocereus violaciflorus* Buin. & Bred. HU 275.

HU 464

Deze iets cilindervormig groeiende soort is niet beschreven. De bedoorning is scherp en dicht, nog zwaarder dan die van *M. rubrisaetosus* HU 137. De kleur van de bedoorning is roodbruinviolet. Het lijkt een variëteit te zijn van *M. rubrisaetosus*. De vindplaats is gelegen 30 km ten noorden van Itabiraba.

HU 465

Een mij onbekende soort, afkomstig uit de omgeving van Calderao.

HU 466

Een mij eveneens onbekende soort uit de Serra Piaui.

Melocactus axiniphorus HU 450

Foto L. Bercht

Overige foto's:
A. Buining

Melocactus warasii op de
groeiplaats. Foto P. Braun

Melocactus spec. HU 465 op de groeiplaats

Melocactus spec. HU 463

Melocactus spec. HU 464

Melocactus spec. HU 466

Waar gaan wij naar toe?

P. VAN VEEN

In "Succulenta" van augustus 1984, pag. 178 e.v. trof ik een nieuwbeschrijving aan van een plant met de fraaie naam *Micranthocereus uilianus*. Aan deze nieuwbeschrijving zijn de namen verbonden van de heren C.A.L. Bercht en A.J. Brederoo, die zich, gezien de gehele opzet van dit artikel, veel moeite getroost hebben om een nauwkeurige beschrijving vast te leggen. Voor de vele foto's en detailtekeningen kunnen wij de auteurs slechts zeer erkentelijk zijn.

Na lezing van deze publicatie bleven bij mij echter nog een paar punten hangen, die leidden tot de titel van deze aantekening. In de inleiding wordt b.v. vermeld, dat het taxon (van deze plant?) is vernoemd naar de heer G.E.M. Uil uit Bommel. Het taxon is op zichzelf een mooi en indrukwekkend woord, doch mijn kennis van het oude Grieks is te gering om direct te begrijpen, wat hiermede wordt bedoeld. De grote van Dale (10e druk, 1976), hiervoor geraadpleegd, vermeldt, dat het taxon (mv. taxa) een door (Prof.) H.J. Lam ingevoerde samenvattende naam is voor categorieën als variëteit, soort, geslacht, familie enz. In aansluiting hierop is de taxonomie, de leer der taxa, de leer van de biologische systematiek. Is het dan juist, dat we hier praten over het taxon van een plant? Wie het weet, mag het zeggen!¹⁾

Voorts moet mij van het hart, dat de benaming *uilianus* naar mijn mening erg ongelukkig is gekozen. Met alle waardering voor het vele werk, dat door ons lid van verdienste, de heer Uil, is verricht, moge ik vaststellen, dat zijn naam in het Latijn niet thuishoort en niet uitspreekbaar is. Wat zal een taxonoom, die b.v. over 50 jaar vanuit Argentinië of Spanje teruggrijpt op de oorspronkelijke Latijnse beschrijving, denken van een naam, waar hij geen touw aan kan vastknopen?²⁾

En tenslotte nog een punt, last but not least, waar ik levensgrote vraagtekens bij zet. Dit is het betreffende punt: Was deze nieuwbeschrijving nodig en verantwoord? De schrijvers vermelden zelf, dat uit de aantekeningen van Buining, de vinder van deze plant, blijkt, dat hij twijfelde tussen de status van een aparte soort of een variëteit van *M. flaviflorus*. Bercht en Brederoo hebben "gekozen voor de soort-rang voor HU 439".³⁾ Zij zijn er zich van bewust, dat een nader (veld)onderzoek kan uitwijzen, dat *M. uilianus* en *M. flaviflorus* slechts variëteiten van dezelfde soort zijn. De verschillen in het tabellarisch overzicht zijn zo verschrikkelijk klein, dat hieruit m.i. geen conclusies kunnen worden getrokken. Als we een uitvoerige beschrijving van een paardebloem maken, die van de vette klei in Noord-Groningen afkomstig is en daarnaast een exemplaar beschrijven, dat op droge zandgronden groeit, dan wijst een vergelijk in eerste instantie eveneens op grote verschillen, doch het blijft dezelfde soort: *Taraxacum officinale*.⁴⁾

Door reeds nu een aparte soortbeschrijving te geven, speelt men wel in de kaart van de negotie, want deze naam is er nooit meer uit te branden en de handelaren zullen over enige jaren ongetwijfeld zaden aanbieden van de soort *Micranthocereus uilianus* Bred. & Bercht (nieuwe soort).⁵⁾ De geïnteresseerde leek - en dat is het gros van onze leden - zal ernaar streven om weer een nieuwe soort aan zijn verzameling toe te voegen. Nogmaals, lezers, stel ik de vraag: Waar gaan wij naar toe?

Opmerkingen van de redactie:

1. Het woord **taxon** wordt in de biologie gebruikt voor een groep planten of dieren met bepaalde kenmerken zonder daarmee aan te willen geven welke rangorde die groep toegedacht moet worden. De **taxonomie** houdt zich dan ook als wetenschap bezig met het (in de opvattingen van de wetenschapper) op de juiste plaats onderbrengen van een taxon. Aardige literatuur voor de geïnteresseerde liefhebber is het boekje van Jeffrey, *An introduction to plant taxonomy*. Ook het artikel "What is a species?" in *Cact. Succ. J. Gr.Br.* 1977, p. 30 is aan te bevelen. Waar een taal botst met wetenschap blijkt mooi uit het woord **soort** dat geheel andere begrenzingen heeft dan het biologische begrip soort.

2. Zeer veel plantennamen die niet van persoonsnamen zijn afgeleid, zijn afgeleid van Latijnse begrippen of van verlatijnste Griekse begrippen. Men denke bijv. aan de woorden *spina* en *cactus*; beide betekenen doorn, de eerste komt uit het Latijn, de tweede is uit het Grieks afgeleid. Met het vernoemen van een plant naar een persoon wordt deze om bepaalde redenen geëerd. De redenen staan meestal bij de officiële beschrijving vermeld. Of de naam van de persoon, maar het kan ook een naam zijn afgeleid van de vindplaats e.d., al dan niet uitspreekbaar is voor een ander, is hierbij van geen enkel belang. In feite wordt elke persoonsnaam die als zodanig gebruikt wordt, qua uitspraak verkracht. Een leuk voorbeeld over uitspraak: Salm-Dyck. Moeten we de "y" uitspreken als een "ij" of als een "uu" zoals dat in 't Duits gebeurt of als een "ie" zoals in 't Frans. Salm-Dyck was een Duitser, die veel in het Frans publiceerde. En hoe denkt men "wrightii" uit te spreken zonder grondige voorkennis van het Engels, waarbij nog komt dat het Latijn geen "w" kent? Ook zullen Engelstalige personen de naam van de plant vernoemd naar een naamgenoot van de auteur uitspreken met een ie-klank i.p.v. een ee-klank.

In "Wat betekent die naam" zegt Theunissen, dat dit soort van namen uitgesproken moeten worden zoals ze in hun eigen taal uitgesproken worden. De geïnteresseerde lezer zal dan teruggrijpen op de oorspronkelijke tekst van de nieuwbeschrijving en ziet daarin van uit welk taalgebied is geschreven. Zo kan hij achterhalen wat de beste uitspraak is van de plantaanduiding. Om zelf op te zoeken, is *Pilosocereus bradei* nu vernoemd naar een Duitser of naar een Engelstalig persoon, hetgeen zeer veel uitmaakt voor de uitspraak van de naam. Ook leuke namen voor uitspraak zijn bijv. *huajuapensis*, *macdougali* en *huitzilopochtli*.

3. De scheiding tussen soort en variëteit is altijd al een strijdpunt tussen taxonomen geweest. Of een taxon een soort dan wel een variëteit is, is afhankelijk van het antwoord op de vraag welk gewicht men toekent aan de geconstateerde verschillen. Als iemand daarover een oordeel wil vellen, dient hij terdege op de hoogte te zijn van de belangrijkheid der verschillen. Een voorbeeld?

Koolstofroet, norit en diamant zijn chemisch gezien alle opgebouwd uit hetzelfde element koolstof. Er zijn dus andere belangrijke criteria die diamant duurder maken dan norit.

Maar terug naar de planten. Door planten onder dezelfde omstandigheden te kweken worden verschillen die enkel door de biotoop veroorzaakt worden, geëlimineerd. De overblijvende verschillen moeten dan op hun waarde beoordeeld worden.

Met de opmerking over de vraag of *M. uilianus* de status van soort dan wel variëteit toekomt, hebben de auteurs enkel willen aangeven dat zij dat thans nog niet kunnen overzien, maar wel dat het taxon tenminste de rang van variëteit toekomt. Zo'n stellingname had ook Buining bij al zijn nieuwbeschrijvingen; het beschrijven van variëteiten was hem trouwens vrijwel vreemd en waar hij het toch deed - *Gymnocalycium horstii* var. *buinerkeri* - is later de onjuistheid ervan gebleken.

4. De gedachte dat alle paardebloemen in ons land tot één soort zouden behoren zal weinig botanici aanspreken. In de Flora van Nederland (Heukels-van Ooststroom, 19e druk, 1977) worden 28 soorten genoemd, met de opmerking dat er nog tientallen andere zijn!

5. Het is onterecht de auteurs van de nieuwbeschrijving te betichten van het in de kaart spelen van de handel. Het is beter een plant van een officiële naam te voorzien dan van een provisorische (waaronder ook in feite de veldnummers à la HU vallen) die later niet als officieel wordt overgenomen. De geïnteresseerde liefhebber en wetenschapper zal zeker bijhouden wat bij wat hoort, alhoewel dat soms een probleem is. Als voorbeeld: *Floribunda pusilliflora* is beschreven door Ritter, maar hij vermeldt niet dat HU 400 dezelfde soort is (Ritter beeldde trouwens niet zijn planten af maar de planten gevonden onder HU 400).

Of wat denkt men ervan dat bij een bepaald veldnummer een (oude) naam komt te staan, de betreffende persoon later onderkent dat hij mis zat en er een andere naam bij zet. Zaad afkomstig van planten met hetzelfde veldnummer (maar dat nummer wordt vaak weggelaten) komt onder twee verschillende namen in de handel.

Ook nog een aardige: *Melocactus spec.* HU 122 kwam onder de provisorische naam *M. saxicola* in de handel en wordt nog steeds onder die naam verhandeld. Daarnaast wordt de soort ook gebracht onder de naam *M. mulequensis*, haar officiële naam. Onlangs is officieel beschreven *M. saxicola*, die niets uitstaande heeft met de *Melocactus* HU 122. Juist daar kan men zich afvragen: "Waar gaan we naar toe?"

NIEUWBESCHRIJVING

Sulcorebutia unguispina Rausch spec. nov.

W. RAUSCH

Simplex, plane-globosa, ad 50 mm diametens, radice rapiformi; costis ad 18, spiraliter tortis, in gibberes 10 mm longos oblique dissectis, fusco-viridibus, sulcis fusco-violacea-suffusis; areolis ovalibus ad sulcatis, 3 mm longis, albo-tomentosis; aculeis marginalibus 10-12, pare superiore et 1 deorsum directo robustissimis, ad 10 mm longis, subulatis, accumbentibus, arcuatis et inter se contextis, ochraceis ad clare-fuscis; aculeo centrali 0-1, subulato, patente, ad 10 mm longo. Floribus, fructu, seminibus Weingartiae (Sulcorebutiae) purpureae Donald modo.

Patria: Bolivia, Cochabamba, Rumimokho, 2.900 m alt.

Typus: Rausch 731, depositus in Collectione Plantarum Succulentarum Municipali Turicensi, Helvetia.

Beschrijving:

Lichaam afgeplat bolvormig, tot 50 mm diameter, met een peenwortel.

Ribben tot 18, spiraalvormig, verdeeld in 10 mm lange knobbels, bruin-groen, in de groeven bruinviolet gekleurd.

Areolen ovaal tot groefvormig, 3 mm lang, met wit wolvlit.

Randdorens 10-12, priemend, aanliggend, gebogen en met elkaar vervlochten, de ene naar boven gerichte doren en het bovenste dorenpaar zijn het krachtigst, tot 10 mm lang, okergeel tot lichtbruin; **middendorens** 0-1, priemend, afstaand, tot 10 mm lang.

Bloem, vrucht en zaad gelijk aan die van Weingartia (Sulcorebutia) purpurea Donald.

Groeiplaats Rumimokho, staat Cochabamba, Bolivia op 2.900 m hoogte.

Type verzameld onder nummer Rausch 731 en gedeponeed in de Städtische Sukkulentensammlung van Zürich.

In 1965 trok ik te zamen met mijn begeleider en vriend Ernst Markus door de bergen tussen Vila Vila en de Rio Caine in Bolivia. Op de hoge passen die leiden naar de rivier, groeit een *Lobivia*, *L. acanthoplegma* of *L. oligotricha*. Toen we daar waren, bloeiden de planten niet. Ik zei tegen Markus dat ik geen planten meenam, daar ik al genoeg van die dingen had. Markus nam voor zichzelf twee planten mee.

Op een dag kwam hij zeer opgewonden bij me thuis en zei: "Die Lobivia's van de Rio Caine zijn roodbloeiende Weingartia's!" Helaas waren de planten door de lange bootreis zo verzwakt, dat ze vrijwel direct na de bloei dood gingen; zaden konden derhalve niet bemachtigd worden.

Later zag ik dergelijke planten ook in de verzameling van Vasquez. De planten waren afkomstig van Dr. Puna, die als tandarts werkzaam was op de mijn Asientos en daar verschillende planten verzamelde (*Parodia punae*). Ik ben naar dat gebied toegegaan en heb het afgezocht. De planten stonden in bloei en ik kon derhalve de bloemen ter plaatse bestuderen. Ik had de indruk dat de bloemen korter dan breed waren en noemde de planten *Sulcorebutia latiflora* n.n. Door de verzamelactiviteiten van Lau kwamen deze planten in de verzamelingen en werden ze door Donald beschreven als *Weingartia purpurea*.

Op een latere reis kwam ik tot bij Molineros. De planten die hier in de hoger gelegen gebieden groeien, zijn alleen iets kleiner, een verschil dat later in de cultuur verdween. Zo kunnen we het volgende stellen: op de bergrug ten noorden van de Rio Caine vanaf de hoogte Vila Vila via de mijn Asientos tot Molineros komt slechts één soort voor en wel *Weingartia (Sulcorebutia) purpurea* Donald.

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter: H. Koningsveld, Verl. Emmastraat 34, 6673 XD Andelst. Tel.: 08880 - 1623.

Vice-voorzitter: M.M.M. Jamin, Jan Oomstraat 6, 5324 BB Ammerzoden. Tel.: 04199 - 3856.

Secretaris: P. Melis, Korenbloemstraat 13, 5409 AX Odillapeel. Tel.: 04132 - 72911.

2e Secretaresse: F. van Leeuwen, Verl. Grensweg 6, 5927 PR Venlo. Tel.: 077-22316.

Penningmeester: J. Vrenken, Elandstraat 1, 5408 XC Volkel. Tel.: 04132-72917. Giro-rek.: 680596 t.n.v. Succulenta te Baarn, resp. bankrek. 55.32.38.981 bij Algemene Bank Nederland t.n.v. Succulenta te Baarn. Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Baarn.

Alg. Bestuurslid: Mevr. B. Stortenbeek, Beatrixlaan 1a, 6721 EH Bennekom. Tel.: 08389-7088.

Alg. Bestuurslid: F. Maessen, Kempke 3, 6075 AN Herkenbosch.

LEDENADMINISTRATIE

Administrateur: P. Dekker, St. Pieterstraat 27, 4331 ET Middelburg. Inlichtingen over en aanmelding van lidmaatschap, tevens propagandafolders. Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland f 35,-, voor leden in België Bfrs. 625 en voor leden elders wonende f 45,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 7,50/Bfrs. 135.

Per 1 augustus F. van Leeuwen, Verl. Grensweg 6, 5927 PR Venlo.

MAANDBLAD

Hoofdredacteur: C.A.L. Bercht, Mauritshof 124, 3481 VN Harmelen. Tel.: 03483-2300.

1e Redacteur: Th.M.W. Neutelings, Galmeldijk 49, 4706 KL Roosendaal. Tel.: 01650-36081.

Foto - redacteur: F.K.A. Noltee, Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht. Tel.: 078-124200.

Rubrieksmedewerkers: H. en R. van Donkelaar, A. Pullen, H. Ruinaard, A. v. Uijen, H. van Wortel, B. Zonneveld.

Verenigingsnieuws: P. Melis. Sluitingsdatum 15e van de maand vóór het verschijnen.

Vraag en Aanbod en Advertenties: Fr. van Leeuwen, Verl. Grensweg 6, 5927 PR Venlo. Sluitingsdatum: 15e van de maand vóór het verschijnen.

ANDERE BELANGRIJKE ADRESSEN

Buiningfonds: A. de Graaf, Finlandplein 5, 3244 AE Nieuwe Tonge.

Bibliotheek: J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen. Katalogus f 1,50 te bestellen op girorek. 1345616 t.n.v. J. Magnin.

Clichéfond: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

Diatheek: H.M.S. Mevissen, Dinantstraat 13, 4826 LH Breda. Tel.: 076-875076. "Catalogus in het febr. nummer".

Ruilen zonder Huilen: H. Leusink, Griffweg 15, 6745 XD Ede. De Klomp. Tel.: 08387-1794.

UITGAVEN BUININGFONDS

1. Het boek **Discocactus** door A.F.H. Buining

Omvat 224 pag., 60 kleurenfoto's, 84 zwart/wit foto's, 33 tekeningen, 6 landkaarten en twee determinersleutels. Nog slechts voorradig in de Duitse en Engelse versie. Prijs f 30,- incl. verzendkosten.

2. Het boek **Wat betekent die naam**

Formaat 15,5 x 21,5 cm, 164 pagina's. Prijs per exemplaar f 12,50 + f 3,- verzendkosten.

Bestelling kan geschieden door storting of overschrijving van het bedrag op girorekening 2845908 t.n.v. Succulenta Buiningfonds te Ammerzoden onder vermelding van het gewenste artikel.

VERKOOP VERENIGINGSARTIKELN

001 Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten. 3e Druk 1981. Prijs f 6,- per stuk. (Bij 10 of meer exemplaren f 4,50 per stuk).

002 Bewaarbanden voor Uw tijdschriften. (Een jaargang per band). Prijs f 16,- per stuk. (Bij 10 of meer stuks f 13,- per stuk).

003 Verenigingsspeld in broche-vorm,

004 Verenigingsspeld als steekspeld. Prijs f 4,- per stuk. (Bij 20 of meer stuks f 3,50 per stuk).

005 Affiche in vier-kleuren-druk voor veel doeleinden bruikbaar. Mag door de afdelingen doorverkocht worden voor f 2,50/stuk. Prijs f 1,- per stuk. (In verband met de hoge kosten van verzending en verpakking is de prijs dan ook exclusief).

006 Ansichtkaarten per set van 10 met afbeeldingen van succulenten. Prijs f 2,50. (Bij 10 sets of meer f 2,- per set). Mogen door de afdelingen doorverkocht worden.

Bestelling kan geschieden door storting of overschrijving van het totaal bedrag op girorek. 3742400 van Succulenta afd. Verkoop, Kempke 3, 6075 AN Herkenbosch.

U kunt volstaan met het vermelden van het aantal en de artikelnummers.

Eventuele informatie wordt U gaarne verstrekt door Frans Maessen, tel. 04752-1995.

N.B. Alle artikelen kunnen tegen vermelde gereduceerde prijzen ook afgehaald worden.

VERENIGINGSNIEUWS

Afdeling Amersfoort

24 juni: Sprekers uit eigen kring. Onderwerpen: Zelf bouwen van een kas toegelicht met dia's en chemische aspecten bij het kweken van succulenten.
Plaats: Gr. van Prinstererschool, Verkeersweg 51, Harderwijk.

Afdeling Arnhem:

15 augustus: Zomervergadering bij dhr. Visser thuis. Plantenverloting. Inl. Mevr. E. van Die-van Wijnen. Tel.: 08388-3579.

Afdeling Dordrecht:

4 juli: Euphorbia's door Piet Kooyman.
1 augustus: Buitenvergadering bij Bongaards.

Afdeling Eindhoven:

1 juli: Een lezing door dhr. F. Noltee over vetplanten c.q. vetplanten.
5 augustus: Dhr. W. Sterk over succulente Pelargoniums. Dhr. J. van Dun met een lezing "Ook Orchideeën bij onze planten in de kas".
Inl.: Mevr. v.d. Ven-van Gerwen. Tel.: 04905-1207.

Afdeling Gorinchem/Den Bosch:

8 juli: 2e deel Mexicoreis Chel Jamin.
Inl.: Ch. Jamin. Tel.: 04199-3856.

Afdeling Gouda:

20 juni: Lezing door dhr. L. v.d. Hoeven over Peru.
Plaats: "Het Brandpunt", Turfmarkt 58, Gouda. Aanvang: 20.00 uur.

Afdeling Groningen:

20 juni: Lezing door dhr. H. Bult over Sempervivum.
Inl.: W.M. de Boer, tel. 050-713714.

Afdeling Rijn en Delftland/Succulenta Den Haag:

27 juni: Forum/informatieavond door en voor de leden over enten, zaaien, potgrond enz.
Plaats: Kleindierencentrum, Marie Heinenweg 15, Den Haag. Ingang Zuiderpark a/d Loevensteinlaan t/o de Hengelolaan.

DER KAKTEENLADEN

Verzendhandel

*hobbybenodigdheden
boeken*

Literatuurvrienden opgelet: **Laatste mogelijkheid.**

BACKEBERG/DIE CACTACEAE, banden 1-6, nauwkeurige herdruk met verbeterde kleurenafdrukken. De voorinschrijving van de 6-bandige nadruk van het bekende standaardwerk loopt tot 30.06.85. Bij afname van de 6 banden bespaart U DM 236,- t.o.v. de latere prijs. Wij verlichten U eventueel de aanschaf van het complete werk door een gunstige één voor één levering. Nieuwe kleurenfolder en bestelformulier gratis.

HOBBY-BIBLIOTHEEK KAKTEEN 1985, onze nieuwe boekenlijst bevat nu van iedere aangeboden titel een uitgebreide inhoudsbeschrijving en biedt daarmee aan literatuurvrienden meer dan iedere andere boekenlijst. U kunt zich nu vooral in alle rust oriënteren welk boek voor U het beste is. Bovendien zijn meerdere nieuwe boeken en titels nieuw in het programma opgenomen.

ANTIQUARISCHE LISTE 11, KAKTEEN-SUKKULENTEN met meer dan 500 posities biedt deze lijst momenteel het grootste aanbod van antieke succulentenliteratuur. Talrijke nederlandse titels en vele jaargangen van Succulenta bevinden zich daarbij.

SCHUMANN, Karl: GESAMTBSCHREIBUNG DER KAKTEEN (Monographia Cactacearum), 2e druk, Berlijn 1903. Een mooie nauwkeurige nieuwdruk in leder, in een kleine oplage, is direct leverbaar. Prijs DM 265,- plus porto.

JÖRG Köpper

Lockfinke 7

D 5600 Wuppertal 1

W-Duitsland

Afd. IJsselstreek:

21 juni: Ruil- en praatavond bij de fam. Masman te Zuna.
Inl.: Mevr. Lucas Hermsen, tel. 05496-4128.

Afdeling Zeeland:

28 juni: Bijeenkomst met o.a. kwis, plantenverloting en enkele leden die hun mooiste bloeiende planten meebrengen.
Plaats: Thomaskapel aan de Vrijlandstraat te Middelburg.

UITSLAG FOTO- EN DIAWEDSTRIJD BIJ GELEGENHEID VAN HET 25-JARIG BESTAAN VAN DE AFDELING GORINCHEM/DEN BOSCH.

Voor de aanvang van de algemene ledenvergadering op 4 mei j.l. zijn door de burgemeester van Werkendam, de heer Dorland, op zeer charmante en geestige wijze de prijzen uitgereikt welke door de jury bestaande uit de heren J. de Visser, de Boef en R. van Donkelaar jr. als volgt werden beoordeeld:

1e prijs foto's: W. v. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, Montfoort.

2e prijs foto's: J. Zwart, Gasthuisweg 6, den Oever.

3e prijs foto's: J. Biere, Haverschmidtstr. 45, den Haag.

1e prijs dia's: J. Vrenken, Elandstr. 1, Volkel.

2e prijs dia's: H. Haams, Eilenbergstr. 229, Tilburg.

3e prijs dia's: M. Jamin, Jan Oomsstr. 6, Ammerzoden.

Voor de beste ingezonden foto/dia ontving de heer J. Vrenken de beker van de Rabobank terwijl de publieksprijs + aandenken Gemeente Werkendam in het bezit kwam van de heer J. Zwart.

Onze dank gaat uit naar de 11 foto en 16 dia-inzenders die het aandurfden mee te dingen. Jammer dat ± 2800 leden verstek lieten gaan maar die zijn zeker een volgende keer van de partij.

Chel Jamin,
secr. afd. Gorinchem-den Bosch

Alles wat tot nu toe gezonden werd aan Mevr. J.M. Smit-Reesink, Prins Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom, dient in het vervolg te worden geadresseerd aan:

De heer Fr. van Leeuwen, Verl. Grensweg 6, 5927 PR Venlo. Ledenadministratie vanaf 1 aug. 1985 eveneens Fr. v. Leeuwen.

Liefhebbers/sters.

KOM IN UW VAKANTIE ook eens langs bij **CACTUSKWEKERIJ LAKERVELD** waar U vele zeldzame en oude cultuurplanten zult aantreffen.

Wij streven er naar steeds ± 1700 soorten en variëteiten in voorraad te hebben.

Van ma. t/m vr. is bezoek alleen mogelijk na een telefoontje vooraf.

Zaterdags zijn wij de gehele dag geopend.

Lakerveld 89, Lexmond tussen Lexmond en Meerkerk)

Telefoon 03474 - 1718

CONTACTDAG ASCLEPIADACEA 1 SEPTEMBER 1985.

In aansluiting op de Cactusbeurs van het Oosten in Zutphen (30.8.1985) wordt op 1 september a.s. in Assen een contactdag voor kwekers (en belangstellenden) van Asclepiadaceae gehouden. Het doel van deze dag is, naast het uitwisselen van kennis d.m.v. een boeiend programma, vooral het leggen van contacten en het geven van een mogelijkheid om interessante planten te ruilen of te verkopen.

Programma:

- 9.30-10.00 uur ontvangst in de "Kroezehof".
 - 10.00-10.45 uur F.K.A. Noltee - Stapeliae van Noord-Jemen.
 - 10.45-11.30 uur W. Manders - Bestuiving bij Stapeliae.
 - 11.30-11.50 uur A.C.J. Kroesen - Identiteit van Ceropegia juncea.
 - 11.50-12.10 uur W. Bosma - Variabiliteit van Orbea variegata.
 - 12.10-12.30 uur C. Knotters - Cultuur van Stapeliae.
 - 12.30-14.00 uur Lunch en gelegenheid tot ruilen en verkopen.
 - 14.00-16.00 uur Keuze uit een bezoek aan de collectie van A.H. Schans of S.R. Pottasch.
- Plaats: Natuureducatief Centrum "De Kroezehof", Weth. Bergerweg 26, Assen.
Inlichtingen over bereikbaarheid: telefonisch bij C. Boele.

Kosten: ± f 12,- p.p.

Opgave: Bij C. Boele (noodzakelijk i.v.m. middagprogramma). Vermeld a.u.b. of u de lunch wil gebruiken en of u i.v.m. vervoer zaterdagavond al wil komen. Overnachting geen probleem.

C. Boele, Schultestraat 68, 9406 NG Assen.
Tel.: 05920-40359.
F.K.A. Noltee

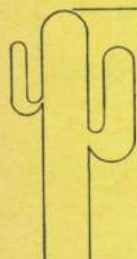
VAN DER AUWERA
Tuincenter
150 Reetse steenweg
2630 Aartselaar (België)
Tel.: 3 888 88 16

Phyllo's Echeveria's
Plantenverkoop en bezoek verzameling Pierstraat
97, 2838 Reet (op 500 m van tuincenter)
Open vanaf 12 maart tot oktober op di. 9-18 en
za. 9-17 uur.

SUCCULENTENTUIN
FAM. VAN DONKELAAR

Zaaisel mislukt?
Wij hebben nog zaden.
Vraagt onze gratis zaadlijst aan.

Laantje 1 Werkendam tel. 01835-1430

HOVENS cactuskwekerij

Markt 10 5973 NR LOTTUM TEL. 04763-1693

**speciale kwekerij voor
hobbyisten & verzamelaars**

Geopend: van dinsdag t/m zaterdag
van 9.00 tot 12.00 en van
13.00 tot 18.00 uur.

Ook verzenden is nu mogelijk!

Regelmatig aanvulling van interessante nieuwigheden. Groot aanbod van zeldzame Braziliaanse soorten.

Permanente tentoonstelling grafische werken van Carla. Een geïllustreerde plantenlijst wordt U toegestuurd na overmaking van f 5,- op giro 2999178.

PLANTENHANDEL A. H. Abels.

Grootste gesorteerde zaak in Noord
Holland in cactussen en succulenten.
In- en verkoop.

Singel-Bloemmarkt t/o 494-496.
Amsterdam. Tel.: 020 - 227441.

AANVULLING OP HET PROGRAMMA VAN DE EUROPESE LANDEN KONFERENTIE 1985.

Bij de lezingen dient nog te worden toegevoegd een voordracht van de heer Bercht, onze redakteur, over gymnocalyciums.

Wat de ruil- en verkoopbeurs betreft kan worden meegedeeld dat de liefhebbers hun planten in afzonderlijke lokaliteiten kunnen onderbrengen, gescheiden van de handelaars. Deze lokalen liggen in de directe omgeving van de projectiezaal in het pyramidegebouw. Per lopende meter tafel is de huurprijs vastgesteld op 160 Bfrs., iemand die 2 meter wenst betaalt 300 Bfrs.

Vanaf de derde lopende meter betaalt de liefhebber echter 500 Bfr. en dat is de normale prijs die de handelaren betalen.

Betaling van het verschuldigde bedrag is mogelijk vanaf 15 augustus a.s. op de postrekening nr. 000-1475983-31 ten name van de heer Lanssens, Etienne-Henri, Bruggesteenweg 98, B 8080 te Ruisselede in België, met vermelding van het aantal gewenste lopende meters. Zijn telefoonnummer is 051-688858.

In de verkoopruimten zal een kaart worden aangebracht met daarop vermeld de te gebruiken wisselkoersen, die door ieder dienen te worden gerespecteerd.

karlheinz uhlig - kakteen

053 KERNEN I.R. (Rommelshausen)
W.-Duitsland LILIESTR. 5

	DM	DM
Copiapoa barquitenis	5,-	6,-
coquimbana	5,-	6,-
molllicula	5,-	-
pseudocoquimbana	5,-	10,-
Gymnocalycium mihanovichii v. chlorosticum	5,-	6,-
pflanzii	4,-	-
Islaya aticensis	5,-	-
Lobivia scoparia	6,-	7,-
Conophytum elishae	3,-	-
elishae v. springbokense	3,-	4,-
ficiforme v. plactium	4,-	-
taylorianum v. erniana	4,-	-
truncatum v. brevitubum	4,-	-
Cotyledon luteisquamata	12,-	15,-
Pterodiscus aurantiacus	14,-	-

IRIS

Tweemaandelijks tijdschrift van de Vlaamse Irisvereniging. Met jaarlijks 12 kleurenfoto's en artikelen over andere zeldzame bol- en knolgewassen.

Inl.: Vlaamse Irisvereniging,
Jozel Hendickxstraat 83,
2120 Schoten België.

Planten en Cactussenhandel

A. VAN ACHTHOVEN & ZN.

Wij bezitten een zeer grote collectie cactussen. Uniek in Amsterdam!

Regelmatig uitbreiding van ons assortiment.

Singel-Bloemmarkt t/o 528 (Geelvinksteeg), Amsterdam. Tel.: na 18.00 uur 020-101641.

BLADKAKTUS

Binnenlandse en buitenlandse boeken steeds voorradig. Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkaktus, een lijst met succulente literatuur aan.

NATUUR & BOEK Bankastr. 10
2585 EN 's-Gravenhage
tel. 070-646277

LATHYRUS TENTOONSTELLING

Van 5 t/m 14 juli 1985 vindt in het prachtig gerestaureerde Kasteel Groeneveld te Baarn een grote tentoonstelling plaats van Lathyrus en andere bloemen, georganiseerd door de Ned. Lathyrus Vereniging.

De afd. Gooi en Eemland van Succulenta zal aan deze tentoonstelling deelnemen met een inzending van cactussen en vetplanten. Tevens organiseren wij een propagandastand waarin ook verkoop van cactussen en vetplanten zal plaatsvinden tegen zeer schappelijke prijzen.

H.G. Krijnen, secr.
Prof. Struyckenlaan 14, Baarn.
Tel.: 02154-18724.

EVENEMENTENKALENDER

- 29 juni: Cactusbeurs te Dordrecht. Info in het meinummer.
4-14 juli: Lathyrustentoonstelling. Kasteel Groeneveld, Baarn. Info in dit nummer.
24 augustus: Cactusbeurs West-Brabant. Info in het meinummer.
31 augustus: Cactusbeurs van het Oosten. Info in het meinummer.
1 september: Contactdag Asclepiadaceae te Assen. Info in dit nummer.
7 september: Cactusbeurs Nijmegen. Info in het meinummer.
21-22 sept.: E.L.K. in de Hengelhoeve te Houthalen. Info in het mei- en in dit nummer.
29 september: Internationale Cactusbeurs van de vereniging Leuchtenbergia te Smilde, België. Info: Frans Hofkens, St. Jobse steenweg 93, B-2130 Brasschaat.
5 oktober: Cactusbeurs te Zuidlaren. Info P. van Veen, tel.: 05940-2166.

Op vrijdag 28 juni om 19.30 uur houdt de heer Stefan Schatzl een lezing met als titel "Mexico: Als Pflanzensammler unterwegs". De voordracht wordt gehouden in het gebouw van de kanovereniging De Viking, Vikingweg 1 in Venlo. Iedereen is welkom!
Inlichtingen 077 - 10502 Afd. Noord-Midden Limburg

NIEUWE LEDEN

Elverding E.H.G., Ebrodreef 47, 3561 JL Utrecht.
Ver. Astrophytum, p/a Stationsstraat 100, B 9880 Aalter/België
Helsen mevr., Grote Steenweg 143, B 2571 Waarloos/België.
Nieman J.G., Groenewegje 151, 2515 NC Den Haag.
Vandevl mevr. Willy, Leolaan 28, B 2630 Aartselaar/België.
Dameux mr. Gaston, 132 Rue de L'Juser, 59200 Courcoing/France.
Snuverink J.H., Cruys Voorberghstraat 104, 7558 WL Hengelo.
Kramp H.M., Molenstraat 69, 4841 CB Prinsenbeek.
Kraats N.L. v.d., Wassenaarseweg 54, 2333 AL Leiden.
Luiten J.G., Oosterveen 406, 1444 XP Purmerend.
Eisden P. van, FD Rooseveltlaan 135, 5625 AW Eindhoven.
Arts W.A., Thomas A. Kempislaan 10, 5643 NT Eindhoven.

Hurkmans J., Trompstraat 26, 5694 SK Son en Breugel.
Severin R., Sternstraat 11, 1444 VA Purmerend.
Rakt Anny v.d., Heikampstraat 10, 5384 PH Heesch.
Gelder Mevr. V., Marinus Spronkiaan 54, 4205 CJ Gorinchem.
Klerks Els, Scheidingsstraat 20A, 5154 DG Elshout.
Jonge J. de, Scheldestraat 95, 4461 EM Goes.
Kessel J.M.M. van, Kruiseik 2, 5591 LJ Heeze.
Eilings Martje, v.d. Duyn v. Maasdamstraat 4, 1215 HT Hilversum.
Eekelen-Peereboom mevr., Vamberberg 88, 4707 NN Roosendaal.
Babtisten mevr. J., Doormanlaan 64, 3742 PD Baarn.
Dannenburg A., Gruttostraat 34, 7523 WX Enschede.
Mortier Jean, 79 Rue Pierre Bauwens, B 6030 Carleroi/België.
Westijn J., Amalia v. Solmsstraat 33, 2675 AN Honselerdijk.
Ophorst G., Amalia v. Solmsstraat 28, 2675 AP Honselerdijk.

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

3945 BC Cothen - Groenewoudseweg 14
Sortimentslijst wordt na storting van f 1,-
toegezonden. Girorekening 124223.

's Zondags gesloten

Postbus 12 - Tel. 03436-1267

Tijdens de Dordtse Cactusbeurs op
zaterdag 29/6 is onze collectie open
voor alle liefhebbers.

Succulententuin van Donkerlaar,
Laantje 1, Werkendam

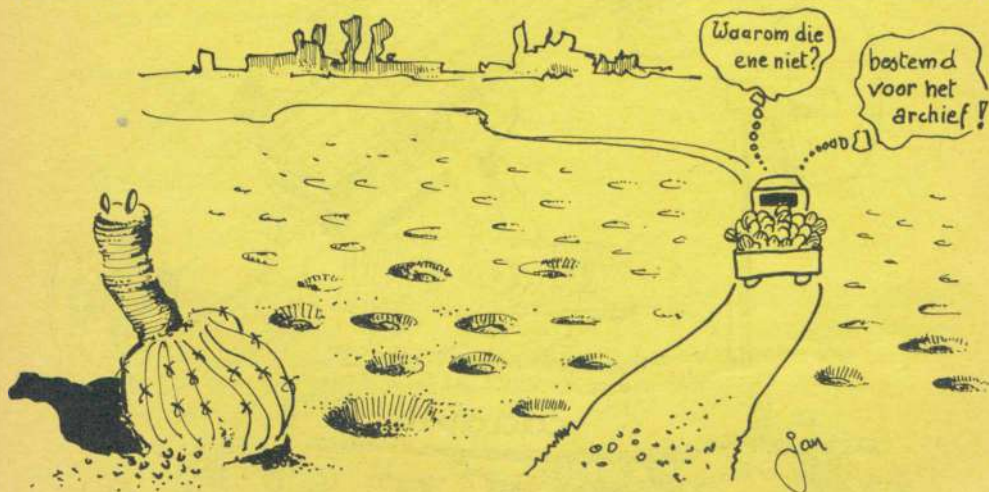
NIEUW UITGEKOMEN SONDERHEFT 1985 FELDLISTE 1959-1984

von Herrn Werner Reppenhagen St. Veit/Glan
120 pagina's met 31 foto's,
op verzoek met kleurenafdrucken.

Bestelling door betaling van DM 20,- (voor AfM-
leden DM 18,-) op de giro van de AfM 300 00-669
bij PSA Saarbrücken (BLZ 590 100 66) met ver-
melding "Sonderheft 1985".

Wanneer U de uitgave in kleurendruk wenst
s.v.p. DM 44,- over maken. (AfM-leden DM 42,-).
Voor ieder AfM lid is één goedkoop exemplaar
ter beschikking.

De lijst is ook goed te begrijpen voor hen die de
duitse taal niet machtig zijn.

VRAAG EN AANBOD

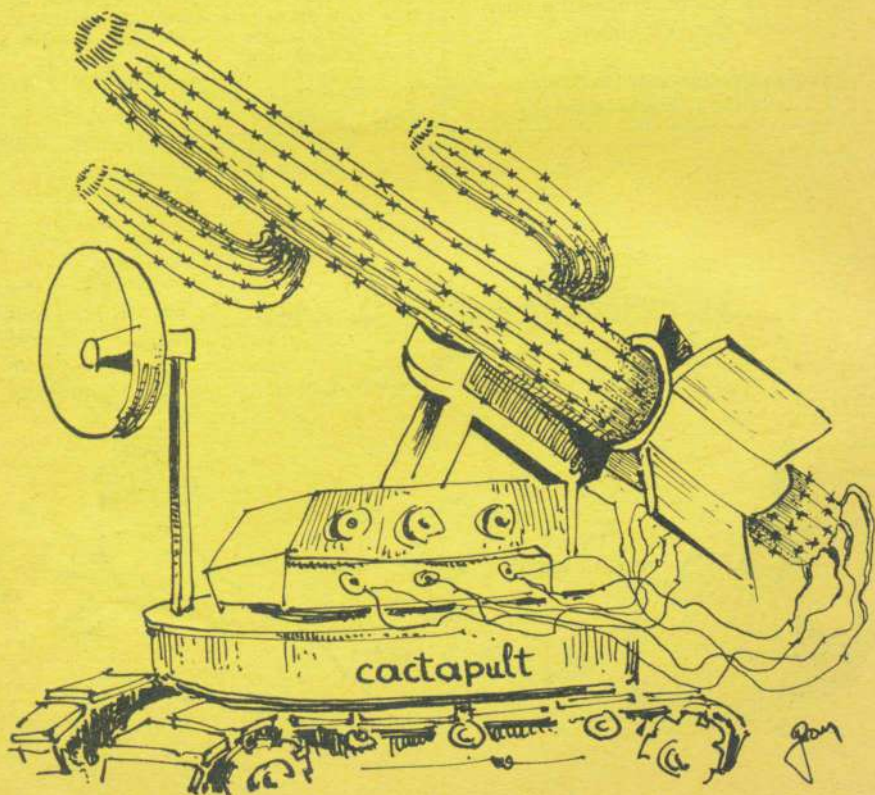
Opgaven voor het aug.-nummer moeten vóór 15 juli bij de heer **Fr. van Leeuwen, Verl. Grensweg 6, 5927 PR Venlo** zijn. Leden van Succulenta mogen per jaar éénmaal gratis een advertentie zetten in deze rubriek. Alleen advertenties de hobby betreffende worden opgenomen.

Te koop: hobby kas, L. 3 m, B. 2 m, H. 2,10 m, prijs n.o.t.k. Voor informatie: **Otto Zeitler, v.d. Broekstraat 1, Den Haag, tel. 070-948598.** (zaak: 070-791680).

Te koop gevraagd: Ouder exemplaar *Adenium obesum*, knolvormig (woestijnroos). **G. Hovingh-Grelling, Scheepswerfstraat 42, 9501 NR Stadskanaal. Tel.: 05990-48510.**

Te koop: wegens overlijden van mijn man, zijn cactusverzameling. Circa 200 mooie planten, niet verkurkt. De gehele partij in één koop, prijs nader overeen te komen. **Mevr. v.d. Bosch, Wilgenstraat 24, IJmuiden. Tel.: 02550-30538.**

Wie kan mij aan zaden, plantjes of adresen helpen van *Anacampseros*, *Ceraria*, *Calandrinia*, *Talinum*, *Talinopsis*. Ikzelf heb reeds adressen van **Whitestone Garden LTD** en van **Köhres**. In mijn verzameling, bezit ik reeds een dertigtal *Anacampseros* soorten. Graag zou ik in de toekomst deze soort volledig willen bezitten. Daar ze in de natuur praktisch niet meer te vinden zijn, is het mijn bedoeling om deze soort zo veel mogelijk te vermeerderen. Dan ben ik zeker dat ik toch iets gered heb uit de natuur. **Claes Francois, Saunierlei 5, 2620 Hemiksem, België.**

Sulcorebutia unguispina

Foto van de schrijver

Eerst verder naar het noorden en ook meer terzijde van de bergrug vindt men afwijkende plantengroepen, zoals bijvoorbeeld bij Santiago. Het zijn kleinere planten met smallere ribben en een dichtere bedoorning; de bloemen en vruchten van deze als *S. santiaginiensis* bekend staande planten zijn gelijk aan die van *W. purpurea*.

Een andere populatie vond ik op een kleine hoogvlakte bij Mizque; het zijn de planten hier beschreven als *S. unguispina*. Terwijl de eerder genoemde planten in een meer rotsachtige omgeving groeien, groeit deze totaal verborgen in de vlakke pampa. De planten verschillen door hun aanliggende, krullende bedoorning en de dikwijls violette verkleuringen tussen de knobbels. Zolang de mens in zijn drift tot ordening nog niet kan besluiten of *purpurea* een *Weingartia* of een *Sulcorebutia* is, wil ik deze planten hier niet als variëteit maar als *S. unguispina* Rausch vastleggen.

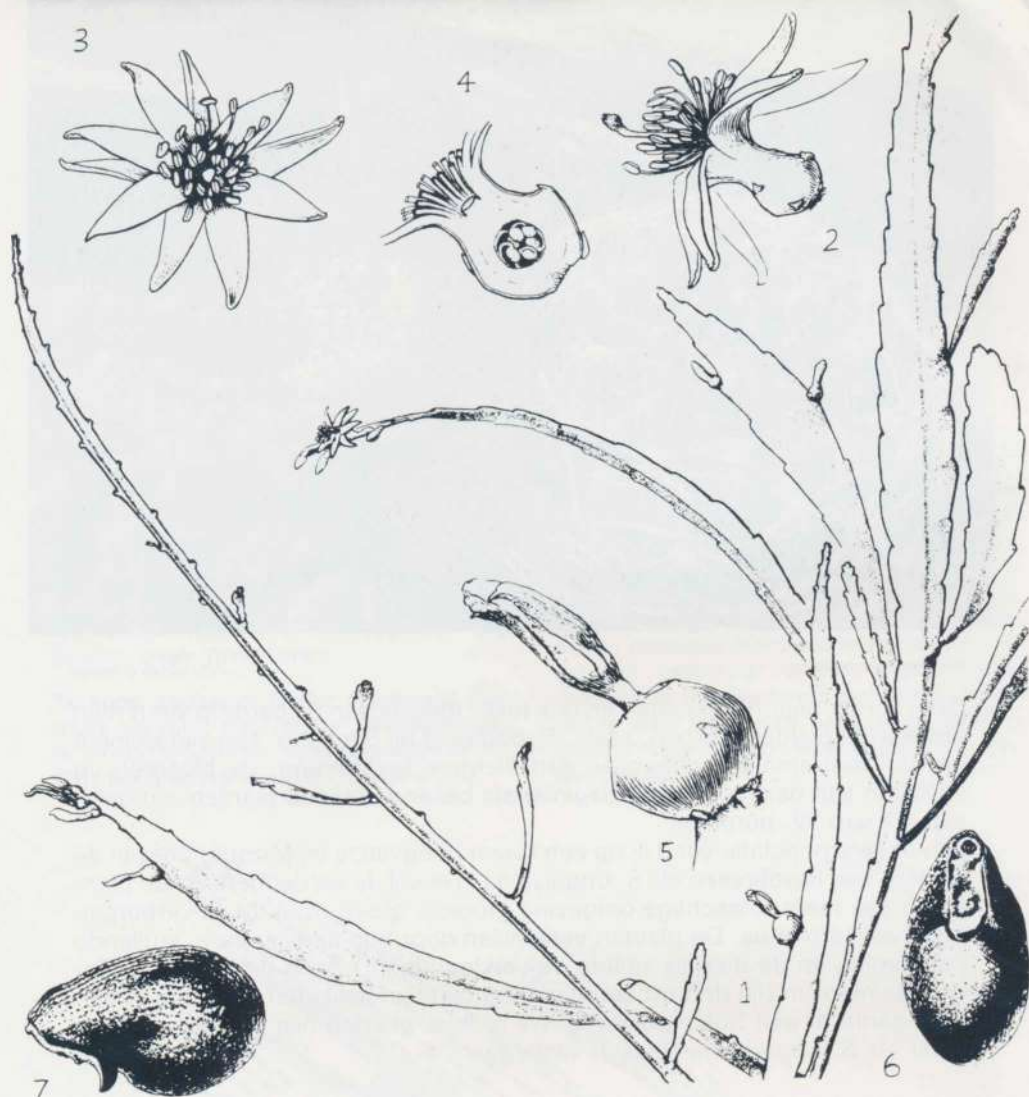
Enzianweg 35, 1224 Wien-Aspern, Oostenrijk

Vertaling: L. Bercht

Disocactus horichii Kimn.

FRANS SÜPLIE

De naam *Disocactus* wordt vaak verward met *Discocactus*, maar behalve dat het beide geslachtsnamen zijn binnen de familie der cactussen hebben ze niets met elkaar gemeen. *Disocactus* zijn epifytisch levende planten. Epifytisch wil zeggen dat de plant leeft op een andere plant zonder gebruik te maken van die plant als voedselbron. De soorten die tot het geslacht *Disocactus* gerekend worden komen alle in Midden-Amerika voor. In zijn *Kakteenlexikon* onderscheidt Backeberg 3 soorten; door het ontdekken van nieuwe soorten en het samenvoegen van enkele geslachten is het aantal thans tot rond de 15 gestegen.

Disocactus horichii Kimm.

1 takken x 0,5

2 bloem, van opzij x 3

3 bloem, van voren x 3

4 bloembuis, doorsnede x 4

5 vrucht x 3

6 en 7 zaden x 15

Tekening: M. Blois

De geslachtsnaam *Disocactus* is afgeleid uit het Grieks en betekent "dubbel-cactus". Die naam duidt op de schijnbaar dubbele bloemkelk van de eerst-beschreven soort (*D. biformis*).

D. horichii werd in 1962 gevonden door Cl. K. Horich in het gebied rond Laguna del Cerre Conga, gelegen in de Middenamerikaanse staat Costa Rica. Hij vond maar één plant, die echter duidelijk verschilde van de andere in Costa Rica voorkomende *Disocactus*, te weten *D. ramulosus*. In het Amerikaanse cactustijdschrift beschreef M. Kimmnach deze soort en vernoemde haar dus naar haar ontdekker (C. & S. J. (U.S.) 1979, p. 166).

De takken van *D. horichii* kunnen ongeveer 15 cm lang worden. De takken worden 5-20 mm breed, 2-3 mm dik en zijn in de nieuwgroei roodachtig van kleur. De areolen zijn bedekt met een beetje bruine wol. De crêmekleurige bloemen zijn 10-12 mm lang en 15-17 mm breed; de bloembuis is 4,5 mm

lang en 3 mm dik. Het vruchtbeginsel is circa 1,5 mm lang en 1 mm breed. De meeldraden zijn 3-4 mm lang en geel, evenals het stuifmeel.

De bruinrode vrucht is 6 mm lang en breed. De bruinzwarte zaden zijn 1,75-2 mm lang en 1-1,5 mm breed.

D. horichii wordt gerekend tot het ondergeslacht *Pseudorhipsalis*. Dit laatste was vroeger een zelfstandig geslacht maar is door Kimnach binnen het geslacht *Disocactus* gebracht, evenals *Wittia*, *Bonifazia* en *Chiapasia*.

Tot slot nog iets over de cultuur. *Disocactus* houden van een humusrijke grond die licht vochtig moet zijn. Ook weer niet al te vochtig, daar anders de wortels afrotten. Het is noodzakelijk deze planten warm te houden in de winter.

Weg langs het kerkhof 1, 6045 AN Roermond

De Nedercalifornische gehaaktdoornigen (slot)

THEO NEUTELINGS

D.1 *Mammillaria schumannii* Hildmann (1891).

Deze cactus werd vernoemd naar W. Schumann.

Plantkenmerken:

Plantelichaam: spruitend aan de basis, 6 cm hoog, 6 cm breed, grijsgroen tot grijsviolet; tuberkels plomp, vierkantig aan de voet.

Axillen: bevatten wat witte wol.

Middendoorns: 1-2, soms 3-4, 10-15 mm lang, onderste langer en sterk aan de punt omgebogen, wit aan de voet, zwart aan de top.

Randdoorns: 9-12-15, 6-12 mm lang, recht, behaard, wit met zwarte punt.

Bloem: 40 mm Ø, met korte bloembuis, roze; helmknopjes geel; 5-6 stempellobben, groen tot rozebruin.

Vrucht: scharlakenrood, 15-20 mm lang, bijna droog, iets boven de basis afbrekend.

Zaad: zwart, ca. 0,9 mm lang.

Groeiplaats: bij San José del Cabo, in het uiterste zuiden van Neder-Californië.

K. Brandegee beschreef dit taxon in 1900 meer gedetailleerd onder de naam *Mammillaria venusta*; in 1923 gaven Britton en Rose deze plant de naam *Bartschella schumannii*. Ze creëerden daarmee een apart geslacht op grond van bepaalde kenmerken.

Zowel geënt als op eigen wortel maken mijn cultuurexemplaren vrij gemakkelijk bloemknoppen. De verdere ontplooiing stopt dan opeens en zo gaan ze het rustseizoen in, waarin ze dan verdrogen.

Door ze de meest zonnige plaats te geven, is de kans op bloei in augustus/september groter. Maar dan moet het weer in de daaraan voorafgaande maanden vrij zonnig geweest zijn; een hele opgave in ons klimaat! De bloemgrootte en -kleur alsmede de tint van de bedoorning zijn nogal variabel.

Lau publiceerde als veldnummer: 48, bij San José del Cabo.

D.2 *Mammillaria insularis* Gates (1938).

De soortnaam betekent: van het eiland afkomstig.

Plantkenmerken:

Plantelichaam: spruitend aan basis en hoger, afgeplat bolvormig, 6 cm hoog, 5 cm Ø, blauwgroen, met dikke vlezig wortels.

Axillen: kaal of met weinig witte wol.

Middendoorns: 1, 10 mm lang, geel verlopend via bruin naar zwart aan de omgebogen punt.

Randdoorns: 20-30, 5 mm lang, recht, stijf, wit.

Bloem: 15-25 mm lang, roze middenstreep, witte randen; helmhokjes geel; 4-5 geelgroene stempellobben.

Mammillaria schumannii

Mammillaria insularis

Foto's van de schrijver

Vrucht: oranje-rood, knotsvormig, 10 x 2 mm.

Zaad: zwart, enigszins geput, ca. 0,9 mm lang.

Groeiplaatsen: typevindplaats Isla Ventura, behorend bij de Smitheilandengroep in de Los Angelesbaai, 29°05'NB, 113°30'WL, en op het nabij gelegen vasteland van Baja California zuidelijk van de Los Angelesbaai.

Het is een gemakkelijke bloeier, geënt dan wel op eigen wortel staand. In dat laatste geval wordt een dieper potje door de plant gewaardeerd, zodat hij beter zijn vlezige wortels kwijt kan. Geënt wordt de plant wat hoger en de tuberkels krijgen dan meer de typische vorm zoals die van *M. schumannii*.

Veel schrijvers zien *M. insularis* als een variëteit van *M. schumannii*, te zamen met *M. boolii*. Deze laatste lijkt inderdaad veel op *M. insularis*, maar heeft iets grotere bloemen. *M. boolii* hoort echter thuis op het Mexicaanse vasteland en valt buiten het Nedercalifornische kader.

Bovendien kent *M. insularis* dikke, vlezige wortels, dit in tegenstelling tot *M. boolii*, die dunne vezelige wortels heeft. Andere schrijvers zien *M. insularis* als een variëteit van *M. boolii*.

Voor *M. insularis* publiceerde Lau de volgende veldnummers: 22, op Isla Ventura; 1212, Sierra Pintada, Lava.

Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal

Het wel en wee van succulenten verzamelen

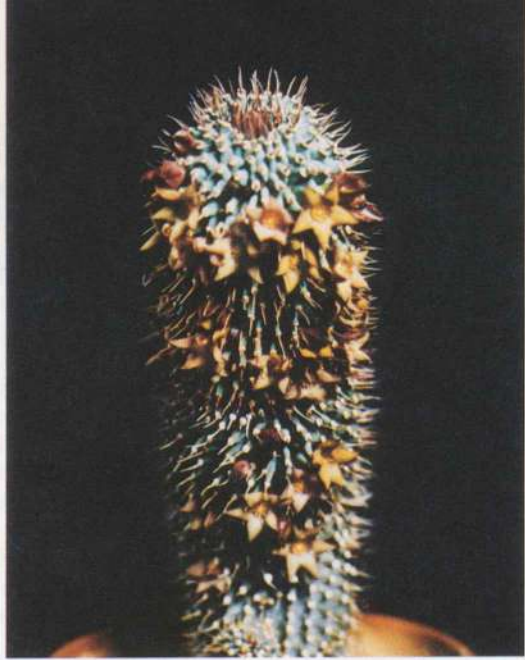
ANNEMIEKE VAN LING

Vrijdag 5 april

Wat een weelde! Een vierdaags paasweekend en daardoor ook extra tijd voor mijn planten. Door het lentezonnetje van de laatste dagen zijn niet alleen mijn planten tot leven gewekt, maar bruis ook ik van energie. Gewoonlijk krijgen vrouwen op zo'n moment de schoonmaakwoede, maar bij mij zoeken "de kriebels in het bloed" een andere uitweg. Het wordt hoog tijd boven op zolder, waar mijn aasbloemen, Euphorbia's en cactussen zich voor het dakkapelraam (op het zuiden) staan te verdringen, orde op zaken te stellen. De voortdurende motregen van vandaag kan mijn werklust niet meer dempen. Ik zet een groot dienblad vol met bladcactussen en Euphorbia's, die ik als eerste wil verpotten. Voorzichtig manoeuvrerend op de twee trappen naar beneden zie ik in gedachten al het dienblad naar beneden storten. Maar gelukkig gaat alles goed. Weldra is het in de keuken een grote rommel

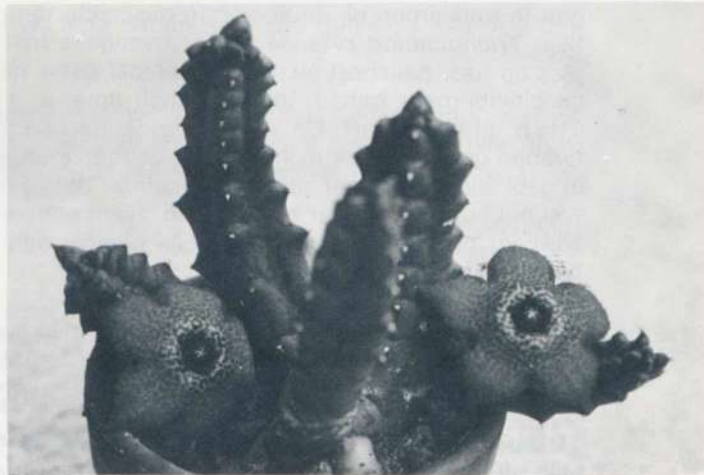
Elk jaar weer heeft *Trichocaulon pillansii* de bloeiprimeur.

Foto's van de schrijfster

Tridentea peculiaris is een bloeiwillige aasbloem. Of dit jaar echter de fraai roodbruine of okergele bloemen uitkomen, is de vraag, nu de plant door spint is aangetast. (Rechts onder).

De enige *Mammillaria* in mijn verzameling, één met witte bloempjes, die fraai afsteken tegen het rood van de vruchtbesen. (Links onder).

van potten en potjes, scherven, potgrond en zand. Mijn man ziet dat alles bedenkelijk aan. Hij beseft dat er een seizoen is aangebroken waarin ook van hem wat extra's wordt gevraagd, want hoe vaak zal het niet voorkomen dat hij een stapel potten mee kan afwassen! Als degene die meestal afdroogt, heb ik dan toch wel een makkie!

Tussendoor slepen we op zolder mijn grote kweekbak meer naar het licht toe, dus temidden van mijn planten. Mijn man zal hem, met kwikrelais en snoeren, installeren, zodat ik dit weekend nog kan zaaien. Dat de loopruimte tussen de planten smal is, moet ik nu helaas ervaren. Mijn man stoot tegen een blad vol met stekjes en zaailingen en dit zie ik tot mijn ontsteltenis kante-len. Het resultaat: één grote puinhoop van plantjes, potjes en aarde. Na een paar minuten van afschuw verman ik me: in plaats van over een paar weken

moet ik ook deze plantjes nu maar verpotten. Ik vis ze met bijbehorende naametikettes bij elkaar, totdat er van de dertig twee overblijven die ik niet kan thuisbrengen. Dan maar voorlopig bij beide aangeven: *Huernia brevirostris* of *H. hislopii*.

Zaterdag 6 april

Een lieveheersbeestje dat ik in de tuin zie lopen, pak ik gelijk op en zet ik op een van mijn planten op zolder. Wie weet hoeveel kwaadaardige insecten dit diertje kan verschalken!

Zondag 7 april

Dit weekend ben ik zo goed op dreef, dat ik al meer dan honderd planten (en plantjes) heb verpot. Voorlopig houd ik het hiermee voor gezien. Ik maak nu zeventien kleine potjes zaaiklaar, die ik drenk in water met Chinosol. Uit ervaring weet ik dat een ontsmettingsmiddel onontbeerlijk is. Van de vijftien zakjes met cactuszaden (van het Clichéfonds van Succulenta) valt het me op dat de zaden van *Astrophytum asterias* erg groot zijn, terwijl die van *Strombocactus disciformis* nauwelijks te zien zijn. Sommige zaadjes hebben de kleur van zand en zijn helemaal niet meer te zien als ik ze in hun potjes heb gedaan. De twee overige potjes reserveer ik voor zaden van twee bladcactussen: eigen oogst.

Dank zij mijn elektrisch verwarmde kweekbak, die ik via een advertentie in Succulenta bij een particulier heb gekocht, kan ik nu voor het eerst zelf de temperatuur regelen. Anders was ik altijd afhankelijk van de centrale verwarming of - buiten het stookseizoen - van zonnewarmte. Ik besluit de temperatuur geleidelijk aan op te voeren, zodat de verschillende zaden de kans krijgen te ontkiemen bij de voor hun geschikte temperatuur.

Mijn *Trichocaulon pillansii* ziet er overigens met veertien zachtgele bloempjes op haar paasbest uit. In de paar jaar dat ik deze plant heb, heeft zij altijd de bloeiprimeur gehad: in 1983 half april, in 1984 begin april en nu, in 1985, al half maart. De vele zon in januari en februari zal daar zeker voor hebben gezorgd. Ook mijn anderhalve meter lange *Cereus peruvianus* heeft al gebloeid. Deze keer zag het er naar uit dat zij het niet bij één bloem in zowel het voor- als najaar zou houden, want er verschenen drie knopjes. Maar blijkbaar onttrok de eerste knop alle energie aan de plant, zodat de andere twee al spoedig verdroogden.

11 april 1985

Als ik 's morgens vroeg de temperatuur in mijn kweekbak controleer, ontdek ik een zwarte snuitkever op de muur. Voordat dit diertje zijn tandjes in mijn succulenten zet en voor nog vraatzuchtiger nakomelingschap (larven) zorgt, krijgt het een nat graf in het toilet.

12 april 1985

Mijn eerste zaailing is uit: een *Astrophytum asterias*.

19 april 1985

Negen van de vijftien soorten Clichéfonds-zaad zijn tot nu toe ontkiemd. Hopelijk zijn er bij de andere soorten nog wat laatkomers.

20 april 1985

Vandaag operatie cactus. Mijn *Cereus peruvianus* is hard toe aan een grotere pot met nieuwe aarde. Het lukte me de kolos zonder hulp van een ander te verpotten. Hopelijk groeit de cactus nu niet, uit dank, zo hard dat hij tegen het plafond van mijn dakkapel komt.

21 april 1985

Genietend van de zon in de tuin schrijf ik een brief naar mijn correspondentievrienden in Griekenland en Engeland, die eveneens enthousiaste verzame-

laars van aasbloemen zijn. Ik leg ook de laatste hand aan de vertalingen van twee Succulenta-artikelen over *Huernia boleana* en *Hoodia currorii*, die ik mijn Engelse penvriend heb beloofd voor Asklepios. Dit is een Engelstalig tijdschrift over de plantenfamilie *Asclepiadaceae*, waartoe ook de aasbloemen behoren.

's Avonds maak ik elf potjes zand klaar voor drie zaden van *Trichocaulon cactiforme* en liefst 120 zaden van *Huernia pendula*, die mijn Griekse correspondentievriend zelf heeft geoogst. Het onderling uitwisselen van zaden en stekken beschouwen we als een van de aantrekkelijke kanten van onze correspondentie. Door het zonnetje is nu ook mijn enige *Mammillaria*, één met witte bloempjes, gaan bloeien.

22 april 1985

De grillige, ongezone groei van twee *Tridentea's* verontrust me. Ik onderzoek ze eens nader en ontdek dan vol afschuw rode puntjes en een grijze waas: spint, de gruwel van elke succulenteliefhebber. Vlug verwijder ik de plantjes. Meedogenloos doe ik er de "gifspuit" op en dan gaat dezelfde plantespray in plastic zakjes die ik over de plantjes doe. Met deze manier van isoleren hoop ik toch echt verlost te worden van dit ongedierte. Of het nog wat wordt met de knopjes van mijn *Tridentea peculiaris* is te betwijfelen. Gelukkig ook een positieve ontwikkeling vandaag: in mijn zaai bak is het eerste zaadje van *Melocactus zehntneri* ontkiemd.

24 april 1985

Opnieuw een laatkomer in mijn zaai bak: *Ariocarpus scapharostrus*.

25 april 1985

Roseocactus lloydii is de twaalfde cactussoort die ontkiemt. Nu nog drie soorten.

29 april 1985

Deze extra vrije dag tussen het weekend en koninginnedag benut ik weer mooi om met verpotten verder te gaan. En zo maak ik mijn plantenverzameling stapje voor stapje klaar voor de hopelijk lange warme zomer.

(Wordt vervolgd)

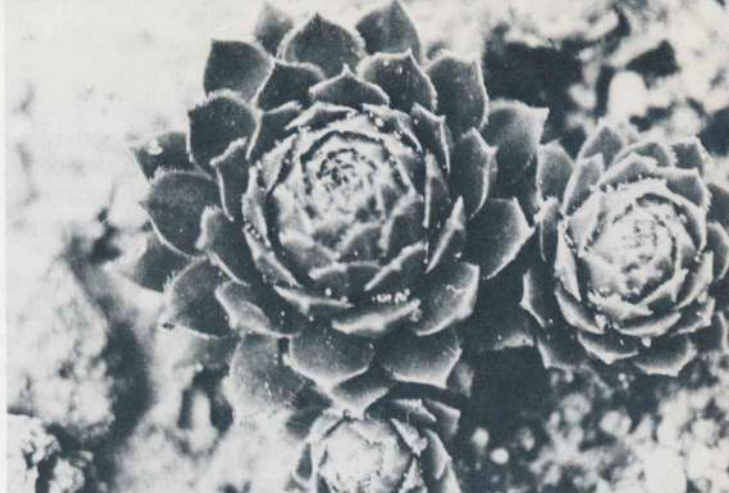
Wadenoyenlaan 373, 4006 AH Tiel

Notitie over *Sempervivum x funckii* F. Braun var. *aqualiense* Aywaille uit La Heid des Gattes (SM 1159)

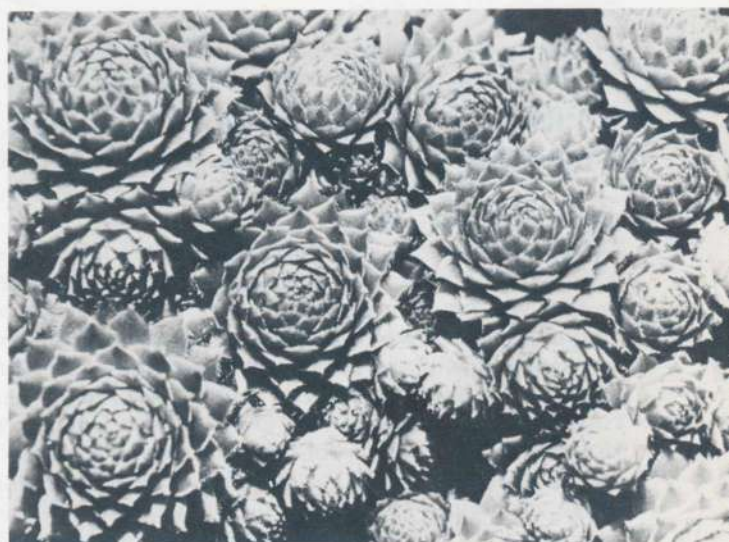
BEN J.M. ZONNEVELD

Ik wil enig commentaar geven op enkele sempervivums die algemeen gekweekt worden. Sommige van deze planten en/of plantennamen die tegenwoordig gebruikt worden, zijn aan discussie onderhevig en aan opheldering toe. Hopelijk kan mijn commentaar leiden tot een nauwkeuriger identificatie. De hierboven genoemde plant is onder deze naam aanwezig in de referentiecollectie van sempervivums in Engeland. De naam van deze "variëteit" (zonder de "x") werd voor het eerst gepubliceerd door Ed. Morren (en niet door Aywaille) in 1873 in het Bull. Soc. Bot. de France, Vol. 20, p. 63. Alles negerend wat er in die tussentijd gepubliceerd werd, neemt A. Lewalree deze naam bijna honderd jaar later in het Biol. Jaarb. Dodonaea, Vol. 23, p.

Foto's van
de schrijver

Sempervivum x funkii
nm. Aqualiense
Links: bloem
Boven: rozet

Sempervivum
x funkii

234 (1956) over. In de eerste publikatie wordt deze plant beschreven als afkomstig uit Sougnez bij Aywaille (verlatijnsd tot Aqualiense), de tweede geeft als groeiplaats Heid-des-Gattes (gelegen tussen Aywaille en Sougnez-Remouchamps in België). Met de twee plaatsen wordt dus waarschijnlijk dezelfde groeiplaats bedoeld. De Belgische flora van J.E. de Langhe (1978) zegt dat Heid-des-Gattes de enig bekende vindplaats is voor deze plant en vermeldt verder dat de plant algemeen beschouwd wordt als een drievoudige hybride.

Als aanvaard wordt dat *S. funckii* een hybride is, zoals tot uitdrukking komt in de schrijfwijze *S. x funckii* F. Braun¹, dan kan hiervan geen variëteit bestaan en moet het nm (nothomorf)² aqualiense zijn. In mijn verzameling heb ik een plant verkregen uit de botanische tuin van Neuchâtel die afkomstig zou zijn uit de omgeving van Aywaille en waarschijnlijk gelijk is aan SM 1159³. De rozetten van deze plant zijn niet te onderscheiden van die van de echte *S. x funckii*. Dus zelfs met zijn juiste naam, *Sempervivum x funckii* F. Braun nm *Aqualiense* Ed. Morren uit Heid-des-Gattes, moet de plant beschouwd worden als identiek aan *S. x funckii*. Als er een klein verschil in de bloem is, dan is het het beste om hem als zaailing van *S. x funckii* te beschouwen.

In de lente van 1978 bezocht ik Heid-des-Gattes (Ned. Geitenheuvel). Het bleek een heuvel te zijn van ong. 100 m hoog, waarop boerderijen staan temidden van weiden en bos. Ik heb er geen enkele sempervivum gevonden en de plaats zag eruit alsof deze nooit heeft kunnen bogen op een wilde sempervivumkolonie. Als ze er echter toch gevonden zijn, waren ze waarschijnlijk uit tuinen ontsnapt. Ik moet er nog aan toevoegen, dat noch in België, noch in het aansluitende noorden van Frankrijk tot op heden ooit sempervivums gevonden zijn.

Conclusie: ik denk dat deze plant beschouwd moet worden als identiek aan *S. x funckii*. Als de plant uit historisch oogpunt bewaard wordt, moet de naam zijn zoals hierboven vermeld.

¹ Een hybride wordt aangegeven met de notatie van een x voor de naam.

² De term nothomorf betekent bastaardvorm.

³ SM 1159 is een registratienummer uit de sempervivumreferentiecollectie.

Schubertlaan 196, 2324 EC Leiden

Literatuur - een onmisbare bron van informatie

C. BOELE

Succulentenliefhebbers zijn grofweg te verdelen in twee groepen, de eerste is tevreden met mooie, goed bloeiende planten terwijl de tweede pas tevreden is als hij tevens alle informatie over de betreffende planten verworven heeft.

De schrijver van dit artikel behoort tot de tweede groep, maar u zult van hem geen kwaad woord horen over de eerste groep. De tweede groep wordt echter direct aangesproken omdat het vaak moeilijk is een weg te zoeken in de wirwar van wetenschappelijke en amateurpublicaties. Het doel van dit artikel is een wegwijzer te zijn in deze materie en speciaal wat betreft literatuur over Asclepiadaceae.

Ruim een half jaar geleden koos ik ervoor me te gaan specialiseren in Asclepiadaceae. Van enkele ervaren liefhebbers kreeg ik goede adviezen maar er werd direct bij gezegd dat de literatuur schaars en zeer moeilijk te verkrijgen is. Dit was voor mij een uitdaging om te proberen zoveel mogelijk literatuur over deze plantengroep te verzamelen. Inmiddels is mijn boekenplank zo zwaar dat binnenkort een tweede nodig zal zijn!

Het aantal boeken over Asclepiadaceae is beperkt en sommige hiervan zijn in Nederland niet te leen. Andere zijn uitverkocht maar wel te leen, bijvoorbeeld bij de bibliotheek van Succulenta. Ik wil echter speciaal de aandacht richten op tijdschriftartikelen. Er is in de loop van ± 20 jaar een schat aan informatie over Asclepiadaceae verschenen. Een deel hiervan is geschreven door botanici, maar het grootste deel komt van amateurs die zelf onderzoek gedaan hebben aan hun eigen planten of in het veld. Het grote probleem is echter dat deze artikelen in zeer veel verschillende tijdschriften gepubliceerd zijn.

Gelukkig zijn er diverse wegwijzers te gebruiken welke ik kort zal bespreken:

1. Literaturopgaven bij bekende artikelen of in boeken. Dit is vaak het eerste waarnaar men grijpt en kan een goed begin zijn voor verdere studie.
2. Literatuurbesprekingen. In *Asklepios*, het orgaan van de International Asclepiad Society, staat in iedere aflevering een korte bespreking van artikelen over Asclepiadaceae die in de afgelopen periode verschenen zijn. Het probleem is dat dit uitstekende blad niet in een Nederlandse bibliotheek te leen is. Een oplossing hiervoor is contact op te nemen met een lid van het I.A.S. in Nederland (of zelf lid te worden!).

3. *The Kew Record of Taxonomic Literature*. Dit encyclopedische werk, uitgegeven door de Royal Botanic Gardens Kew (G.B.) is ingedeeld naar plantenfamilies en noemt alle artikelen die over deze families in één jaar verschenen zijn. Het raadplegen van dit werk in een universitaire bibliotheek (of thuis als u het aangevraagd hebt via een openbare bibliotheek) is de beste manier om alle titels bij elkaar te krijgen. Momenteel is men tot 1980 gevorderd met publiceren.

4. *Biological Abstracts*. Voor alle volledigheid noem ik ook dit werk. Omdat de Kew Records de laatste jaren nog niet bestrijken is het raadplegen van dit werk soms noodzakelijk. Het bestaat uit vele dikke delen per jaar en het geeft, naast een verwijzing naar het artikel, korte samenvattingen van elk artikel. Helaas zijn niet alle verenigingsuitgaven hierin verwerkt. Ook voor het raadplegen van dit werk bent u op een universitaire bibliotheek aangewezen.

5. *Het Repertorium Plantarum Succulentarum*. Deze uitgave van het I.O.S. staat thans onder redactie van G. Rowley. Het vermeldt alle nieuwbeschrijvingen, ombenoemingen, etc. van cactussen en vetplanten die in dat jaar verschenen zijn. Tegenwoordig worden ook belangrijke artikelen en boeken gerefereerd. De serie, gestart in 1950, is compleet aanwezig in de bibliotheek van Succulenta.

Inmiddels bent u zover dat u een groot aantal titels verzameld hebt van boeken en tijdschriftartikelen over uw planten. Verschillende artikelen zult u bij een wetenschappelijke bibliotheek kunnen inzien. Ook zijn diverse tijdschriften bij de bibliotheek van Succulenta te lenen. Helaas ontbreken diverse jaargangen van sommige tijdschriften in deze bibliotheek, daarnaast is het vaak goedkoper een artikel bij een bibliotheek aan te vragen. U betaalt dan de kopieerkosten en deze zijn aanmerkelijk lager dan de portokosten voor het terugzenden van een tijdschriftenbundel. Toch zullen er diverse artikelen overblijven die niet in Nederland verkrijgbaar zijn. U bent dan aangewezen op buitenlandse bibliotheken (met name in Engeland) en deze zult u zelf moeten benaderen. Reken echter wel op hoge kosten als u dit gaat ondernemen.

Kakteen und andere Sukkulente, 35 - 10, okt. 1984.

Rebutia rauschii siert de omslag van dit nummer. Een korte bijdrage met foto, van de hand van R. Schmied, handelt over *Aeolanthus repens*, een succulente vertegenwoordiger der Lipbloemen. W. Weskamp vraagt zich af wat *Parodia kiliana* is. Oeser en Brederoo beschrijven een nieuwe variëteit van *Sulcorebutia verticillacantha*, nl. de var. *chatajillensis*. G. Frank geeft een beschrijving van zijn reis, op zoek naar *Asclepiadaceae*, door Noord-Jemen. C. Horich was op de groeiplaats van *Epiphyllum strictum* in Honduras. W. Rauh is toe aan het derde deel van zijn verhandeling over jeugdvormen en volwassen planten. In deze aflevering komen de soorten met een pseudocephalum aan de orde. In dit nummer ook de bespreking van Succulenta, jaargang 1983, benevens bespreking van andere literatuur.

Kakteen und andere Sukkulente 35 - 11, nov. 1984.

Op de titelpagina van dit nummer treft u een standplaatsopname van *Copiopoa cinerea* aan. P. Braun bericht over zijn reis door Mato Grosso, Brazilië. G. Jurzitza beschrijft de manier, waarop hij zijn planten water geeft. A. B. Lau geeft de nieuwbeschrijving van *Echinocereus spinigemmatu*. *Rebutia narvaecensis* wordt in woord en beeld voor het voetlicht gebracht door wijlen Udo Köhler. T. Neudecker schrijft over kruisingsexperimenten binnen het geslacht *Ariocarpus*. Een bijdrage van G. Gröner handelt over een *Echinopsis-hybride* met tweekleurige bloemen. U. Eggli schrijft over de renovatie, die heeft plaatsgevonden in de Städtische Sukkulente-Sammlung van Zürich.

Kakteen und andere Sukkulente 35 - 12, dec. 1984.

Op de omslag van dit nummer staan een vijftiental verschillende bloemen van *Schlumbergera-hybriden* afgebeeld. Elders in dit nummer wijdt E. Meier een artikel aan deze planten en stelt in het bijzonder *Schlumbergera cv 'Gold Charm'* voor. R. Bölderl schrijft over *Astrophytum asterias* en beeldt een tienribbig exemplaar af. *Manfreda variegata* is het onderwerp van een bijdrage van J. Riha. P. Braun geeft de nieuwbeschrijving van *Uebelmannia pectinifera* var. *horrida*. W. Rauh is toe aan deel 4 van zijn waarnemingen aan jeugdvormen en volwassen planten bij cactussen. *Caralluma subulata* wordt besproken door P. Bruyns. G. Müller geeft zijn ervaringen met het overwinteren van cactussen in een kelderruimte weer. Een aanvulling op de nieuwbeschrijving van *Echinocereus spinigemmatu* komt van A. Lau. *Hylocereus undatus* is het onderwerp van een artikel van de hand van C. Horich.

Kakteen und andere Sukkulente 36 - 1, Jan. 1985

Op de voorplaat van deze aflevering prijkt een fraaie kleurafbeelding van een bloeiende *Bolivice-reus samaipatanus*. R. Bölderl schrijft over een hybride tussen *Discocactus horstii* en *D. placentiformis*. H.D. Reineke en G. Haslinger schrijven over een miniatuurvorm van *Echinomastus durangensis*, vergelijken deze vorm met *E. unguispinus* var. *minimus* en geven een aantal bemerkingsen over de vormgroep rondom deze planten. G. Fritz stelt de vraag, wat de plant, die in omloop is onder de naam "*Sulcorebutia villicumensis*" en als zodanig in het boek van Haage beschreven is, eigenlijk voorstelt en komt tot de slotsom, dat het hier om een *Pyrrhocactus* gaat. W. Weskamp geeft de nieuwbeschrijving van *Parodia argerichiana*. Over de voor- en nadelen van het vrij uitplanten van cactussen handelt een bijdrage van E. Kleiner. A. Schmitt vertelt, hoe zij een eenvoudige "zomerkas" voor haar planten construeerde. Een *Echinopsis-hybride*, die bloemen levert van verschillende kleuren, wordt voorgesteld door H. Leber en E. Kunstmann. Over de vormenrijkdom bij *Astrophytum myriostigma* handelt een bijdrage van A. Lux en R. Stanik.

Kakteen und andere Sukkulente 36 - 2, Febr. 1985

Op de titelpagina van deze aflevering staat *Mammillaria (Dolichothele) baumii* afgebeeld. *Lobivia jajoiana* wordt in woord en beeld voorgesteld door A. Meininger. P. Braun houdt zich bezig met overwegingen, die leiden tot een nieuwe indeling van de verwantschapsgroep rond *Discocactus hartmannii*. Nieuwe hybriden van epifytisch groeiende cactussen worden voorgesteld door K. Petersen. C. Horich bespreekt *Rhipsalis baccifera* en toont enkele natuuroptnamen van deze soort. L. Diers en E. Esteves Pereira geven de nieuwbeschrijving van *Coleocephalocereus braunii*. G. Gröner en W. Krahn komen in hun bijdrage tot de conclusie, dat *Sulcorebutia albida* n.n. synoniem is met *Weingartia albissima*. Hoe men plantenbakken uit styropor in elke gewenste maat zelf kan maken vertelt J.A. Wanie. Een korte bijdrage van R. Schmied handelt over *Oscularia deltoidea*.

Kakteen und andere Sukkulente 36 - 3, maart 1985

Huernia confusa is afgebeeld op de omslag van deze aflevering. E. Kleiner behandelt het sortiment cactussen, dat uit Mexico stamt. W. Reppenhagen geeft de nieuwbeschrijving van *Mammillaria limonensis*. Hoe men voor alle cactuszaden de optimale kiemingstemperatuur kan bereiken wordt beschreven door V. Mrinski. W. Gertel vraagt zich af wat er precies verstaan moet worden onder *Sulcorebutia pulchra*. H. Hook schrijft over monstrueuze groei bij *Mammillaria bocasana*. *Hildewintera aureispina* wordt in woord en beeld voorgesteld door W. Heyer. Over het 18de internationale I.O.S.-congres, dat in juni in Frankfurt gehouden werd, schrijft B.E. Leuenberger. Over succulente planten, die voor de inheemse bevolking eertijds het pijlgif leverden, schrijft D. Swart een opstel.

A.B. Pullen

Mitteilungsblatt des AfM 3, 1984

W. Reppenhagen bericht over de groeiplaats van *M. humboldtii*. B. Flury vraagt aandacht voor *M. bocasana*. A. Dietrich doet dit voor *M. wildii* en soortverwanten. M. Mils geeft een discussiebijdrage over *M. chionocephala*. A. Schmitz geeft zijn kaservaringen weer. R. Pillar behandelt *M. meridiorosei*.

Mitteilungsblatt des AfM 4, 1984

B. Wollenschläger vraagt zich af of *M. cerralboa* en *M. armillata* in feite niet één soort zijn. H. Fankhauser heeft het over Reppenhagennummers, waarmee kennelijk problemen aan de hand zijn. K. Schur vraagt verder aandacht voor Neder-Californië en duikt daarbij in de historie. Als discussiebijdrage spreekt H. Rudzinski over afwijkende spruitvorming bij *Mammillaria's*. R. Pillar behandelt *M. spec. Obregon*, een *sheldonii*-achtige plant. G. Mayer stelt *M. guelzowiana* voor.

Mitteilungsblatt des AfM 5, 1984

H. Müller geeft groeiplaatsimpressies m.b.t. *M. mystax* en *M. magnifica*. J. Wichmann stelt de veldnummerlijst van S. Brack aan de orde, welke uitsluitend uit *Mammillaria's* bestaat. K. Schur vervolgt zijn artikel over K. Brandegees en de Nedercalifornische cactussen. Over verschillen in zaadkenmerken binnen het geslacht *Mammillaria* spreekt O. Appenzeller.

Mitteilungsblatt des AfM 6, 1984

H. Borger stelt de lezer de vraag wat *Mammillaria hexacantha* voorstelt. O. Appenzeller houdt zich bezig met de zaadkenmerken binnen het geslacht *Mammillaria* en het mogelijke nut ervan in de systematiek. Oudere literatuur komt aan de orde door vertaalde stukken uit K. Brandegees Notes on Cactaceae II. D. Hunt bericht over het onderzoek aan Lau- en Reppenhagennummers, een artikel dat eerder in het Engelse zusterijdschrift gepubliceerd werd.

Informationsbrief 1984

Deze 11e jaargang van de Centrale Arbeitsgemeinschaft Mammillarien omvat de volgende artikelen: Een planteportret van *M. pectinifera* wordt gegeven door M. Commichau. Th. Linzen behandelt uitvoerig de soorten *M. neopalmeri*, *M. albicoma* en *M. napina*. H. Heinemann wijdt een artikel aan *M. solisoides*. H. Hofmann heeft het over de betekenis van zaden m.b.t. taxonomisch onderzoek. H. Topel behandelt *M. pubispina*, *M. pygmaea*, *M. rawlii*, *M. rettigiana*, *M. saffordii*, *M. sanluisensis non Shurly*, *M. scheidweilerana*, *M. sinistrohamata*, *M. schelhasei*, *M. seideliana*, *M. stella-de-tacubaya*, *M. tibauthiana*, *M. trichacantha*, *M. unihamata*, *M. viescensis*, *M. weingartiana*, *M. zacatecasensis* en *M. zeilmanniana*. R. Fischer vertelt over zijn 14-jarige ervaring met hydrocultuur bij cactussen. Vele reacties e.d. zijn voorts in deze uitgave opgenomen. Met recht mag gesproken worden over het hoge gehalte van deze uitgave, waarvan de voorplaat een schitterend bloeiende *M. herrerae* in kleur toont.

Th. Neutelings

INHOUD

De cactusvegetatie rond de stad Arequipa - F. Vandenbroeck	122
Mesembryanthemaceae (XLVII) - F. Nolte en A. de Graaf	125
Braziliaanse Melocactussen met een HU-nummer (X) - G. Eerkens	127
Waar gaan wij naar toe? - P. van Veen	130
Nieuwbeschrijving: <i>Sulcorebutia unguispina</i> Rausch spec. nov. - W. Rausch	132
<i>Disocactus horichii</i> - F. Süpple	133
De Nedercalifornische gehaaktdoornigen (slot) - Th. Neutelings	135
Het wel en wee van succulente verzamelen - A. van Ling	136
Notitie over <i>Sempervivum x funckii</i> var. <i>aqualiense</i> - B. Zonneveld	139
Literatuur - een onmisbare bron van informatie - C. Boele	141
Tijdschriften - A. Pullen en Th. Neutelings	143